Fügedi János

Forrásleírás a digitális korban
Az MLA-ajánlás

A Magyar Táncművészeti Egyetem tankönyv- és jegyzetsorozata

Sorozatszerkesztő:
Bolvári-Takács Gábor

Fügedi János

Forrásleírás a digitális korban
Az MLA-ajánlás

Magyar Táncművészeti Egyetem
Budapest, 2019

Lektorálta
Kukár Barnabás Manó

© Fügedi János, 2019

A szerző munkáját a K 124270 számú projekt részeként a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K_17 kutatási pályázati program támogatta.

ISBN 978-615-5852-05-3
ISSN 2676-8011

Kiadja a Magyar Táncművészeti Egyetem. www.mte.eu
1145 Budapest, Columbus u. 87-89. Tel.: 273-3430
A kiadásért az egyetem rektora felel.

Borítóterv: Ujváry Jenő
Nyomdai előkészítés: Fügedi János

Interneten közreadott, javított kiadás.

Tartalom

Bevezetés 7
Az MLA-alapelvek 10
A forrásleírások példái 12
Szövegalapú források 12
Könyvek 12
Cikkek, tanulmányok 20
Lexikoncímszavak 26
Jogszabályok 26
Disszertációk, szakdolgozatok 27
Kéziratok 27
Cím nélküli dokumentumok 30
E-mailek 31
Interjúk, előadások, prezentációk 24
Címen belüli cím és idézőjel 34
Műalkotások és művészeti események mint források 35
Koreográfiák 35
Kiadott és kéziratos táncpartitúrák 36
Archivált táncfelvételek 40
Színművek, színházi előadások 40
Zeneművek és koncertek 40
Kiállítások, képzőművészeti alkotások, tárgyak 41
Folklóralkotások 42
Filmek, tv-sorozatok 44
Mozgókép- és hangzó kiadványok 46
Egyéb források 48
Képek, ábrák, táblázatok 48
Adatbázisok 49
Szoftverek 49
A forrásjegyzék összeállítása 50
A szövegközi hivatkozások példái 52
Egyéb formai javaslatok 64
Forrásleírás az évszámkiemelő módszerrel 66
A betűjelzettel hivatkozott idézetek mutatója 91
Felhasznált források 92
Konzultált források 93
Tárgymutató 94

Bevezetés

Tudományos munkákban, szakdolgozatokban, disszertációkban a források pontos megadása alapkövetelmény – megkívánja a munka hitele és a plágium elkerülése, de nem kizárólag e két tényező indokolja a kutatómunka irodalmi vagy médiahátterének felmutatását. A tudományos párbeszédet dokumentumok használatával folytatjuk, írásaink, gondolataink arra késztetik az olvasót, hogy megismerje az elmondottak alapját és előzményeit. Forrásaink tehát útmutatók és inspirációk, ezért azokat pontosan, egyértelműen, könnyen visszakereshetően kell leírnunk.

A digitális kor az elérhető források igen nagyszámú változatát hozta létre. A formátumváltás egyik jelenségeként a nyomtatásban megjelent kiadványok elektronikusba migrálnak: a könyvek a kiadók vagy más intézmények internetes repozitóriumaiban *pdf*-ként vagy e-könyvként jelennek meg, de elérhetők hangoskönyvként is; a korábban folyóiratban vagy gyűjteményes kötetben közreadott tanulmányok ma már igen sok esetben internetes platformokon érhetők el. Az analóg formában, hanglemezen, majd magnókazettán kiadott zeneművek az 1980-as évektől a mindent elsöprő digitális technológia nyitányaként CD-n jelentek meg, ma egyre inkább online tölthetők le. A filmek ugyancsak az 1980-as évektől kerültek VHS-kazettára. Az így kiadott operák, koreográfiák vagy pedagógiai módszertani anyagok egy évtizeddel később DVD-formában váltak széles körben elérhetővé, napjainkban pedig digitális szolgáltatókhoz kerülnek. A kiadványokon túl a művészetelméleti, esztétikai, pedagógiai vagy antropológiai kutatás forrása lehet az élő színpadi előadás, koncert, táncház, avagy konferencia-előadás, ugyanakkor ezen eseményekről készített felvételek általában felkerülnek valamelyik videómegosztóra (például a YouTube-ra, Vimeora, Videotoriumra). Forrásként kell tudnunk leírni egy filmsorozat valamely epizódját, egy saját magunk által készített interjút, vagy bármely egyéb, többnyire audiovizuálisan rögzített eseményt, de adatbázisokat vagy az adatbázis valamely egyedi tételét, csatolt dokumentumát is. Kutatók és kollégáik, diákok és társaik között az információ ma már aligha áramlik papíron, sokkal inkább blogon, fórumokon, e-mailben, amelyek mind hivatkozott források lehetnek.

A fenti sokrétűséget figyelembe véve, a Modern Language Association of America (MLA) 2016-ban egy meglepően újszerű, a szabályok hosszú sora és az eltérő jellegű források (például könyvek és folyóiratban közölt tanulmányok) eltérő szerkezetű megadása helyett egységes leírási elvet követő hivatkozási rendszert adott közre

az *MLA Handbook* című kiadványában, elsősorban a bölcsészettudományok és az egyetemi oktatás számára. Az elv nemcsak egységes, de rugalmas is, mert a feldolgozás szempontjai szerint egy forrást akár többféle módon is le lehet helyesen írni (például egy koreográfiai művet leírhatunk alkotója, de akár előadója vagy lejegyzője kiemelésével, egy filmet vagy színdarabot rendezője vagy főszereplői első helyen említésével). Az MLA így arra készteti a szerzőket és a szakdolgozatok készítőit, gondolják át, hogyan írják le forrásaikat, és melyik információt helyezik előtérbe. A tudományos munkák szerzői és olvasói közötti egyértelmű forráskommunikáción túl az MLA alapvető célja az olvashatóság javítása, ezért már az 1980-as évek elején áttért az olvasást megakasztó lábjegyzetelős hivatkozási formáról a lehető legtömörebb szövegközi forrásjelölés és az azzal szorosan összefüggő forrásjegyzék használatára.

A magyar tánckutatás egyik legjelentősebb kiadványsorozata, a *Tánctudományi Tanulmányok* 1958 és 2003 között megjelent köteteiben a források leírásakor az úgynevezett Chicago-módszert használták. A módszer jellemzője, hogy egy forrás első említésekor lábjegyzetben adják meg annak teljes, részletes leírását, és a művek végén nincs irodalomjegyzék (de megjelenhet bibliográfia). A forrást leíró „mondat" elején a szerző neve áll, amelyet a mű címe követ, a kiadás egyéb jellemzőit zárójelbe teszik, majd feltüntetik az idézet oldalszámát. Például:

---

[1] Bartók Béla, *A magyar népzene* (Budapest: Rózsavölgyi és Társa, 1924), 85.

A hazai zene- és irodalomtudomány folyóiratai, mint a *Magyar Zene*, a *Zenetudományi Dolgozatok* vagy az *Irodalomtörténeti Közlemények*, szintén ezt a módszert követik. Ugyancsak a Chicago-stílust használják a művészettörténeti írások, de az olvashatóság javítása érdekében a megjegyzések és a források részletes adatai ott általában nem lábjegyzetben, hanem végjegyzetben jelennek meg.

A fentiektől eltérnek a Magyar Táncművészeti Egyetemen mintegy tíz éve útjára indított Táncművészet és Tudomány sorozat kötetei, valamint a *Tánctudományi Közlemények* számai, ahol az évszámkiemelő módszert alkalmazzák. Az idézetek helyét rövidítve, lábjegyzetben vagy szöveg közben, zárójelbe téve adják meg, a szerző nevét az idézett mű kiadásának évszáma és az idézet helyének oldalszáma követi, például: (Bartók 1924, 85). A hivatkozott források részletes adatait e módszer használatakor az írások végén, az irodalomjegyzékben sorolják fel. A szerző–évszám-leírás különböző formai

változatait találjuk a társadalomtudományok (például a néprajz, neveléstudomány, szociológia) kiadványaiban.

Az MLA – a Chicago-stílushoz hasonlóan – a források leírására és a szövegközi hivatkozások azonosítására a szerző–cím-sorrendet használja. Alapelve, hogy a forrásjegyzék a munka integráns része, így a szöveg közben csak annyi utalást ad egy-egy műre, amennyi a jegyzékben sorolt részletes leírás megtalálásához szükséges.

A jelen munka arra törekszik, hogy az MLA szempontrendszere alapján a művészetekkel, de elsősorban a tánccal kapcsolatos művek köréből mutasson példákat a különböző források leírására. A digitális kor jellemzője, hogy a források fajtái és formátumai rohamosan változnak és gyarapodnak – minden lehetséges esetre nem lehet kimerítő megoldást adni. Ha az érdeklődő olyan forrással találkozik, amelynek leírásakor kétség merül fel, javasoljuk, hogy keresse fel az MLA honlapját. Az *Ask the MLA* fórumon számos megoldási javaslatot talál, de felteheti saját kérdéseit is.

Az alábbiakban először az MLA forrásleírásának alapelveit ismertetjük. Ezt követően példák során mutatjuk be az MLA módszerét, az úgynevezett MLA-stílust. Külön fejezetben térünk ki arra, hogy miként utalunk forrásainkra szöveg közben, majd néhány javaslatot teszünk az idézetjelöléssel, egyes írásjelek használatával, valamint a kiemeléssel kapcsolatban. A forrásleírások formai megoldásai szisztematikusan követik az MLA-kézikönyv említett, nyolcadik kiadásának, valamint az *Ask the MLA* honlap útmutatásait, ezért azokra külön nem hivatkozunk.

A kötet végén, a „Forrásleírás az évszámkiemelő módszerrel" fejezetben az MLA módosított használatára mutatunk példát. Az itt tágyalt formai javaslatot az MLA említett kézikönyve nem tartalmazza. Azért alakítottuk ki, mert feltételeztük, hogy egy szerző, aki az évszámkiemelő módszerhez szokott, de élni szeretne az MLA logikus forrásleírásának és egyszerűsített szövegközi hivatkozásának előnyeivel, esetleg szívesebben maradna az ismerősebb szerkezetnél. A kétféle szemlélet ugyanazon stíluson belüli alkalmazására van példa, a Chicago-módszert leíró kézikönyv, a *The Chicago Manual of Style* is felkínálja a választás lehetőségét a szerző–cím vagy a szerző–évszám hivatkozási és forrásleírási módszer között (785-811). Az évszámkiemelő forma használatakor azonban a szerző–cím-módszerhez képest változik a szövegközi hivatkozás szintaxisa, valamint a forrásjegyzék sorrendje. Az eltéréseket ugyancsak e kiegészítő fejezetben tárgyaljuk.

Az MLA-alapelvek

Jellegétől (könyv, tanulmány, zenemű, koreográfia, adatbázis s í. t.), valamint közreadási formájától (például nyomtatott, digitális, műsorszórás, élő előadás) függetlenül, egy forrást olyan adatokra alapozva írunk le, amelyeket a legtöbbjükön megtalálunk. Az alapadatok meghatározásához mindig az alábbi kérdéseket tesszük fel:

a) Ki a szerző?
b) Mi a címe?
c) Hogyan jelent meg?
d) Mikor jelent meg?
e) Hol található?

Az 1. ábra összegzi a szükséges információkat.[1] Az MLA forrásleírási módszerének egyik legjelentősebb újítása, hogy az adatokat a tárolók hierarchikus rendszerében helyezi el. Például: egy könyvet tárolhat egy internetes repozitórium; egy tanulmányt a folyóirat „tárolja", a folyóiratot egy internetes oldal vagy adatbázis; egy táncmű megjelenhet DVD-n, a DVD lehet egy életműsorozat része, a DVD-sorozat pedig elérhető lehet egy internetes szolgáltató gyűjteményében. A forrás leírását a legkisebb tárolóval kezdjük, majd haladunk a nagyobb felé.

A leírás közös formai jegye, hogy a két kiemelt adatot, a szerző nevét és a mű címét mindig pontok határolják, valamint ugyancsak pontok választják el a tárolókat leíró adatsorokat. Az egy-egy tárolón belül megjelenő adattípusok (például név, közreműködő, kiadás) közé mindig vesszőt teszünk. A tároló lezárása után, az adatsor végén kiegészítő információkat fűzhetünk a forrás leírásához.

Az 1. ábra egyben mintát, „sablont" mutat arra, hogyan keressük meg a megfelelő formát és adatsorrendet kétség esetén. Ehhez az alapábrához érdemes visszatérni, ha olyan forrással találkozunk, amelynek leírására nem kaptunk e kötetben választ. Példáink bemutatásakor alkalmanként az ábrasablont is használjuk majd, hogy szemléltessük, miként határozzuk meg az adatok sorrendjét.

Az *Ask the MLA* fóruma az javasolja, hogy a források leírásakor a közreműködők szerepét (például szerkesztette, fordította, lejegyezte), a kiadásjelzeteket (például kiadási változat, évfolyam, szám) mindig írásunk nyelvén, a központozást pedig annak szabályai szerint adjuk meg. Ennek megfelelően az idegen nyelvű források leírásakor e jelzeteket magyarul tüntetjük fel.

---

1 Az ábra az *MLA Handbook* 129. oldalán közölt illusztráció módosított változata. Az kötet illusztrációja nem szerepelteti a „Kiegészítő információk" sort.

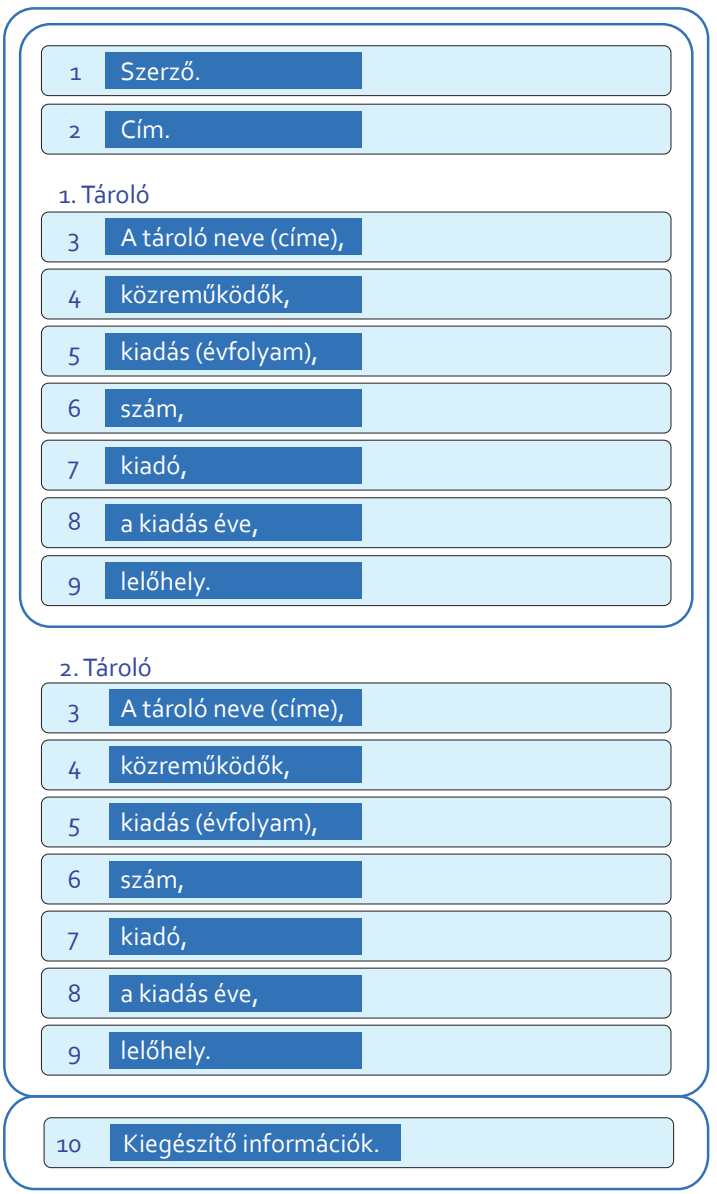
1 Szerző.
2 Cím.
1. Tároló
3 A tároló neve (címe),
4 közreműködők,
5 kiadás (évfolyam),
6 szám,
7 kiadó,
8 a kiadás éve,
9 lelőhely.
2. Tároló
3 A tároló neve (címe),
4 közreműködők,
5 kiadás (évfolyam),
6 szám,
7 kiadó,
8 a kiadás éve,
9 lelőhely.
10 Kiegészítő információk.

1. ábra

A forrásleírások példái

Forrást csak úgy írjunk le, hogy magát a kiadott művet (például egy könyvet, folyóiratot, DVD-t) kézbe vettük, vagy az online forrást alaposan megvizsgáltuk. Ha a forrásul választott nyomtatott műnek több kiadása, digitális változata vagy formátuma létezik, mindig arra a forrásra utaljunk, amelyiket ténylegesen használtuk.

Az alábbiakban a forrástípusok három fő csoportjának, a szövegalapú források, a szövegestől eltérő műalkotások, valamint különböző egyéb források (például adatbázisok) leírására adunk példákat.

Szövegalapú források

A források leírását a szerzők nevével kezdjük. A kiadványokon a szerzők rendszerint nem használják fokozataikat vagy titulusaikat. Ha mégis megjelenne, forrásaink leírásakor e megjelöléseket hagyjuk el. Például:

a forráson található alak	a forrás leírásakor használandó alak
Dr. Dienes Valéria	Dienes Valéria
Sir Georg Solti	Georg Solti

A vezeték- és keresztnevet írjuk ki teljesen, kivéve, ha a forráson a szerző keresznevének csak kezdőbetűjét találjuk. Külföldi szerzők megnevezését a vezetéknevükkel kezdjük.

Könyvek

Könyv leírására mutat példát a 2. ábra. A könyv címét – miként minden önálló mű címét – dőlt betűvel írjuk. Az egyedülálló, nyomtatott könyv önmagát tárolja, így tárolót külön nem nevezünk meg. A kiadó nevét ne rövidítsük, hanem adjuk meg a teljes nevet.

Könyv

Bartók Béla. *A magyar népzene.* Rózsavölgyi és Társa, 1924.

Az ábra mintájára további három példát írtunk le. Figyeljük meg, hogy a külföldi szerző vezetéknevét vesszővel választjuk el a keresztnévtől, valamint magyar szerző idegen nyelvű publikációjának leírásakor ugyancsak vesszőt teszünk a vezeték- és keresztnév közé.

Martin, György. *Ungarische Volkstänze*. Corvina Kiadó, 1974.

Pesovár Ernő. *A magyar páros táncok*. Planétás Kiadó, 1997.

Royce, Anya Peterson. T*he Anthropology of Dance*. Indiana University Press, 1980.

1	Szerző.	Bartók Béla.
2	Cím.	*A magyar népzene.*

1. Tároló

3	A tároló neve,	
4	közreműködők,	
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	Rózsavölgyi és Társa,
8	a kiadás éve,	1924.
9	lelőhely.	

2. ábra

A kiadás helyét ma már nem szükséges említeni, ha mégis meg kívánjuk adni, a kiadó neve előtt tüntessük fel, attól vesszővel elválasztva.

Benedek Elek. *A magyar nép múltja és jelene*. Budapest, Athenaeum Kiadó, 1898.

A kiadás helye

Régi, az 1800-as évek közepét megelőzően kiadott könyvek leírásakor általában csak a kiadás helyét adják meg.

Arbeau, Thoinot. *Orchésographie*. Langres, 1588.
Feuillet, Raoul-Auger. *Choregraphie ou l'Art de Décrire la Dance*. Paris, 1700.

Régi kiadás

Előfordul, hogy egy könyvet nem kiadó jelenteti meg, hanem maga a szerző. Ennek tényét feltüntetni nem kell, de kiegészítő információként megadhatjuk. A kiegészítő információt pont választja el a többi adattól. A későbbiekben a kiegészítő információk számos fajtájára adunk példát.

Török Ferenc. *A székely gyermekvilág ezer év múltán.* 1896. Szerzői kiadás.

Szerzői kiadás

Több szerző nevét vesszővel válasszuk el egymástól, az utolsó szerző nevét az *és* szóval kössük a szerzők sorához.

Több szerző

Halmos István, Lányi Ágoston és Pesovár Ernő. *Vas megye tánc- és zenei hagyománya*. Szombathelyi Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, 1988.

Laban, Rudolf és F. C. Lawrence. *Effort*. Macdonald and Evans Ltd., 1948.

A fenti második példában figyeljük meg, hogy a külföldi szerzők sorolásakor csak az első nevet írjuk vezetéknév–keresztnév sorrendben, a továbbiakat úgy, ahogy a forráson megjelent. Az *és* (vagy *and*) helyett az ampersand (&) logogrammát ne használjuk sem a szerzők említésekor, sem a kiadók nevében.

Ha a kötetnek van alcíme, azt kettősponttal választjuk el a főcímtől, és az alcímet is nagybetűvel kezdjük.

Főcím: Alcím

Bálint Sándor. *Népünk ünnepei: Az egyházi év néprajza*. Szent István Társulat, 1938.

A 3. ábrán olyan kötetet írtunk le, amely fordítói és lejegyzői közreműködéssel jelent meg. Az ezt követő példa szerinti szerzői kötet kiadásában szerkesztő működött közre.

1	Szerző.	Arbeau, Thoinot.
2	Cím.	*Orchésographie.*
1. Tároló		
3	A tároló neve,	
4	közreműködők,	Fordította Mary Stewart Evans, tánclejegyzés Mireille Backer és Julia Sutton,
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	Dover Publications,
8	a kiadás éve,	1967.
9	lelőhely.	

3. ábra

Arbeau, Thoinot. *Orchésographie*. Fordította Mary Stewart Evans, tánclejegyzés Mireille Backer és Julia Sutton, Dover Publications, 1967.

Csorba János. *Bár emlékezete maradjon meg….* Szerkesztette Sebő Ferenc, Magyar Könyvklub, 2001.

Közreműködők

Szerzőhöz nem köthető szerkesztett kötetben rendszerint tanulmányok gyűjteményét vagy valamely szakterület forrásait publikálják. A kötet adatainak leírásakor a szerkesztőt írjuk a szerző helyére. Mivel nem a szerkesztő hozta létre a fő tartalmat, szerkesztői szerepét nevétől vesszővel elválasztva tüntetjük fel, rövidítés nélkül.

Gunda Béla, szerkesztő. *Emlékkönyv Kodály Zoltán hatvanadik születésnapjára*. Magyar Néprajzi Társaság, 1943.

Szerkesztett kötet

A 4. ábrán többkötetes kiadvány adatait rendeztük, a kötetek számát a kiegészítő információk sorába írtuk. A példában a kiadás idejeként nem egyetlen évszámot, hanem azt az időintervallumot tüntettük fel, amely alatt a hat kötet megjelent.

1	Szerző.	Petri Mór.
2	Cím.	*Szilágy vármegye monographiája.*
1. Tároló		
3	A tároló neve,	
4	közreműködők,	
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	Szilágy Vármegye Közönsége,
8	a kiadás éve,	1901-1904.
9	lelőhely.	
10	Kiegészítő inf.	6 kötet.

4. ábra

Petri Mór. *Szilágy vármegye monographiája*. Szilágy Vármegye Közönsége, 1901-1904. 6 kötet.

Többkötetes kiadvány

Többkötetes műből hivatkozhatunk csak egy kötetre. Az alábbi leírásban a mellékletre utalás kiegészítő információ.

Szentpál Mária, Sz. *Táncjelírás: Laban-kinetográfia*. 2. kötet, Népművelési Propaganda Iroda, 1969. Kinetográfiai melléklettel.

Többkötetes mű egy kötete

Ha egy többkötetes mű más-más címen kiadott egyes köteteire hivatkozunk, az 5. ábra szerint az összefoglaló címet már egy újabb tároló neveként tüntetjük fel.

Hoppál Mihály, szerkesztő. *Népzene, néptánc, népi játék*. A szerkesztő munkatársa Niedermüller Péter és Tátrai Zsuzsa. *Magyar Néprajz*, főszerkesztő Dömötör Tekla, 6. kötet, Akadémiai Kiadó, 1990.

Többkötetes mű – kötetenként eltérő cím

Egy könyv lehet könyvsorozat része. A könyvsorozatok általában rendelkeznek ISSN (International Standard Serial Number) jelzettel is. A sorozatcím szintén kiegészítő információ, a kötet összes egyéb jellemzőinek leírását követi.

Bolvári-Takács Gábor, Németh András és Perger Gábor, szerkesztők. *Táncművészet és intellektualitás: VI. Nemzetközi Tánctudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Egyetemen, 2017. november 17-18.* Magyar Táncművészeti Egyetem, 2018. Táncművészet és tudomány 10.

Könyv-sorozat

Az alábbi kötetleírásban feltüntettük a kiadási verziót.

Barsi Ernő. *Daloló Rábaköz*. Második, bővített kiadás, Csornai Városi Tanács és a HNF Győr–Sopron megyei Bizottsága, 1983.

Kiadási változat

Alább az egyenértékűségek jelölésére mutatunk példákat. A példában leírt kétnyelvű kötet kétnyelvű címmel jelent. Mindkét címet dőlt betűvel írjuk, és az egyenértékű címeket a / (törtjel) választja el, egy-egy szóközzel a törtjel előtt és után. Figyeljük meg, hogy a kötet két alcímet kapott, az alcímeket kettőspont választja el a főcímtől és egymástól. Ugyancsak egyenértékű a kötet kiadásában közreműködő két kiadó, nevüket szintén a törtjel választja el.

Füge di János és Vavrinecz András, szerkesztők. *Régi magyar táncstílus: Az ugrós: Antológia / Old Hungarian Dance Style: The Ugrós: Anthology*. L'Harmattan Kiadó / MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2013.

Egyen-értékűség

1	Szerző.	Hoppál Mihály, szerkesztő.
2	Cím.	*Népzene, néptánc, népi játék.*

1. Tároló

3	A tároló neve,	
4	közreműködők,	A szerkesztő munkatársa Niedermüller Péter és Tátrai Zsuzsa.
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	
8	a kiadás éve,	
9	lelőhely.	

2. Tároló

3	A tároló neve,	*Magyar Néprajz,*
4	közreműködők,	főszerkesztő Dömötör Tekla,
5	kiadás,	
6	szám,	6. kötet,
7	kiadó,	Akadémiai Kiadó,
8	a kiadás éve,	1990.
9	lelőhely.	

5. ábra

Ha a forrásról hiányzik adat, például a kiadás éve vagy a kiadó megnevezése, a korábbi gyakorlattól eltérően ezt nem jelezzük az *s. a.* (sine anno) vagy *s. n.* (sine nomine) jelzetekkel, hanem csak azt az adatot közöljük, amely elérhető. Az alábbi első példában nem ismert a kiadás éve, a második forráson nem tüntették fel a kiadót.

Hiányzó adat

Bartalus István. *Magyar népdalok: Egyetemes gyűjtemény*. 3. kötet, Rózsavölgyi és Társa.

Gönczi Ferenc. *Göcsej s kapcsolatosan Hetes vidékének és népének összevontabb ismertetése*. 1914.

Amennyiben forrásfeltárásunk során tudomást szerzünk olyan adatról, amely a forráson nem szerepel, de említését fontosnak tartjuk, azt tegyük szögletes zárójelbe. Az alábbi első példában a leírást kiegészítettük a kiadás évével, a másodikban feltüntettük, hogy a szerző adta ki a kötetet. A második példa kötetéhez két CD is tartozik.

Hozzáadott adat

Bartók Béla és Kodály Zoltán. *Népdalok*. Népies Irodalmi Társaság / Rózsavölgyi és Társa, [1921]. Erdélyi magyarság.

Blum, Odette. *Margaret Morris Movement in Labanotation*. Átdolgozott kiadás, 2011. 2 CD-melléklet, [szerzői kiadás].

Jelenhet meg olyan kiadvány, amelyen nem neveztek meg szerzőt vagy szerkesztőt. Ekkor a forrás leírását a címmel kezdjük, majd – ha vannak – felsoroljuk a közreműködőket.

Könyv szerző nélkül

Seprődi János válogatott zenei írásai és népzenei gyűjtése. Sajtó alá rendezte Benkő András és Almási István, Kriterion Könyvkiadó, 1974.

The Bournonville Heritage. Rekonstruálta Knud Arne Jürgensen, lejegyezte Ann Hutchinson Guest, közreműködött Marion Bastien, Dance Books, 1990.

Rendszerint címmel kezdjük a konferencia-jegyzőkönyveket.

Konferencia-jegyzőkönyv

Proceedings of the Twenty-sixth Biennial Conference of ICKL, held at the Suan Sunandha Rajabhat University, August 3- August 8, 2009. Szerkesztette Richard Allan Ploch, International Council of Kinetography Laban, 2010.

Elhagyjuk a szerző feltüntetését, ha az olyan intézmény, amely egyben a kötet kiadója. Az intézményt a kiadónál tüntetjük fel.

Intézményi szerző

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, 1907.

Könyvek elektronikus formái

Egyre több, eredetileg nyomtatásban kiadott könyv ma már elérhető online is. Ha a forráshoz ilyen helyről jutottunk, tárolóként adjuk meg a könyvet közreadó honlap nevét, és utána tüntessük fel az internetcímet, ahol a kötet olvasható vagy onnan letölthető. Az internetcímeket másoljuk ki a böngészőből, de hagyjuk el a *http//:* vagy *https//:* protokoljelzeteket.

Kriza János. *Az álomlátó fiú: Székely népmesék*. Móra Könyvkiadó, 2011. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.oszk.hu/00200/00237/ 00237.htm.

Könyv online

Az internetcímekben a *pdf* vagy *htm* kiterjesztések mutatják, hogy a kötetet milyen formátumban érjük el. Egy eredetileg nyomtatott formában megjelent könyv *htm*-formátumú kiadásakor a *htm* alaki változékonysága miatt a rögzített oldalak eltűnnek. Az eredeti odalszám csak akkor követhető, ha a *htm*-forma szerkesztői azokat a szövegben feltüntették. Ezért fontos kiegészítő információ lehet, hogy egy online elérhető könyv az eredeti nyomtatott változat szkennelt formája.

Erdélyi János. *Magyar közmondások könyve*. Pest, 1851. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.oszk.hu/08800/08878/08878.pdf. Szkennelt.

A csak digitálisan kiadott e-könyvek többféle fájlformátumban (például *pdf*, *epub*, *mobi*) jelenhetnek meg. Az e-könyv adatleírása megegyezik a fenti módszerekkel, digitális megjelenését az MLA a 6. ábra sablonja szerint a kötet verziójának tekinti. A 6. ábra egy online e-könyvadatbázist jelöl meg tárolóként, ahonnan a könyv letölthető. Az alábbi második példa szerint az e-könyv önálló kiadvány, a kiadás éve nem ismert.

1	Szerző.	Jókai Mór.
2	Cím.	*A cigánybáró.*
1. Tároló		
3	A tároló neve,	*Papírontúl,*
4	közreműködők,	
5	kiadás,	epub,
6	szám,	
7	kiadó,	
8	a kiadás éve,	2012 ,
9	lelőhely.	www.papirontul.hu/e-konyv-adatbazis-1-0/.

6. ábra

E-könyv

Jókai Mór. *A cigánybáró. Papírontúl*, epub, 2012, www.papirontul.hu/e-konyv-adatbazis-1-0/.
József Attila. *Válogatott versek*. mobi, Digi-Book Kiadó.

A hangoskönyvek leírását a „Mozgókép és hangzó kiadványok” alfejezetben ismertetjük.

Cikkek, tanulmányok

Tudományos vagy kritikai cikkek és tanulmányok rendszerint folyóiratokban vagy szerkesztett kötetekben jelennek meg. A 7. ábra példája szerint leírásukat most is a szerző nevével és a címmel kezdjük, azzal a különbséggel, hogy a címet idézőjelbe tesszük, és nem dőlt, hanem álló betűvel írjuk, hogy a címet jól felismerhetően, alakilag is megkülönböztessük az önálló művektől.

1	Szerző.	Kodály Zoltán.
2	Cím.	„Népköltészet és népzene: Pótlék a zoborvidéki népszokásokhoz.”
1. Tároló		
3	A tároló neve,	*Ethnographia*,
4	közreműködők,	
5	kiadás,	24. évf.,
6	szám,	6. szám,
7	kiadó,	
8	a kiadás éve,	1913 ,
9	lelőhely.	pp. 357-361.

7. ábra

Tanulmány folyóiratban

Kodály Zoltán. „Népköltészet és népzene: Pótlék a zoborvidéki népszokásokhoz.” *Ethnographia*, 24. évf., 6. szám, 1913, pp. 357-361.

Az MLA ma már kerüli a kódolást. Az ábra és az alábbi példák szerint a tanulmányok helyét a korábban (valamint egyéb rendsze-

rekben) használt „24.6: 357-361” jelzetek helyett feltünteti, hogy a számok mire vonatkoznak (évfolyam, szám, oldal).

A folyóiratoknak sem szerkesztőit vagy egyéb közreműködőit, sem kiadóját nem szerepeltetjük az adatsorban.

Az MLA szemlélete szerint egy tanulmány tárolója a folyóirat vagy a szerkesztett kötet, tároló volta miatt a nevét dőlt betűvel írjuk. A tároló neve előtt az egyéb leírási módokban szokásos *in* jelzet fölösleges, a tároló önmagában utal a bennfoglaltságra. A folyóirat neve után feltüntetjük évfolyamát és az évfolyamon belüli számát, a kiadás évét, majd a tanulmány kezdő és záró oldalszámát. Az évfolyamra utalást rövidítve (évf.), az oldalszám *pp.* (pagina) jelzetét, a nemzetközi gyakorlathoz közelítve, a számok elé írjuk.

Előfordul, hogy egy folyóiratot nem látnak el évfolyamjelzettel, hanem kiadásait csak számozzák.

Folyóirat évfolyam-jelzet nélkül

Pesovár Ernő. „Verbuválás a reformkori Vas megyében.” *Vasi Szemle*, 2. szám, 1960, pp. 59-72.

Tanulmányok megjelenhetnek szerkesztett, gyűjteményes kötetben. A 8. ábra szerint a szerkesztőket a kötetek közreműködőiként tüntetjük fel.

1	Szerző.	Körtvélyes Géza.
2	Cím.	„A balettesztétikai kutatás néhány problémája.”
1. Tároló		
3	A tároló neve,	*Tánctudományi Tanulmányok 1958,*
4	közreműködők,	szerkesztette Morvay Péter,
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Bizottsága,
8	a kiadás éve,	1958,
9	lelőhely.	pp. 31-37.

8. ábra

Az ábrán bemutatott, valamint egy angol nyelvű szerkesztett kötetben megjelent tanulmány adatait az alábbiak szerint írjuk le.

Tanulmány szerkesztett kötetben

Körtvélyes Géza. „A balettesztétikai kutatás néhány problémája." *Tánctudományi Tanulmányok 1958*, szerkesztette Morvay Péter, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Bizottsága, 1958, pp. 31-37.

McNamara, Joann. „Dance in the Hermeneutic Circle." *Researching Dance: Evolving Modes of Enquiry*, szerkesztette Sondra Horton Fraleight és Penelope Hanstein, University of Pittsburgh Press, 1999, pp. 162-187.

A tanulmányokat közreadó évkönyvek vagy évi rendszerességgel megjelenő kiadványok rendelkezhetnek évfolyamjelzettel. Az alábbi második és harmadik példa elérhető online is, az elérhetőséget biztosító honlap a forrás 2. tárolója.

Tanulmány évkönyvben

Bakka, Egil és Gediminas Karoblis. „Writing a Dance: Epistemology for Dance Research." *Yearbook for Traditional Music*, főszerkesztő Don Niles, vendégszerkesztő Wim van Zanten, 42. évf., International Council for Traditional Music, 2010, pp. 167-193.

Hajnal Ignác. „Bácskai gyermekjátékok." *Néprajzi Értesítő*, 7. évf., 1906, pp. 56-68. *Néprajzi Múzeum*, neprajz. hu/neprajzi_ertesito/1906. Pdf.

Hutchinson Guest, Ann. „Dance Notation." *Perspecta*, 26. évf., 1990, pp. 203-214. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/1567163.

Tanulmány többkötetes műben

Többkötetes szerkesztett műben megjelent tanulmány leírásakor adjuk meg a kötet számát is, amelyben a tanulmány megjelent.

Borbély Jolán. „Lakócsa táncai." *Sokszínű hagyományunkból*, szerkesztette Lányi Ágoston és Olsvai Imre, 1. kötet, Népművelési Propaganda Iroda, [1973], pp. 13-73.

A kötetenként eltérő címmel közreadott, többkötetes kiadványból idézett tanulmány leírásához a 9. ábra szerint két tároló meghatározására van szükségünk. Figyeljük meg, hogy a tanulmány lelőhelyét (a köteten belüli oldalszámokat) az első tárolónál tüntettük fel, a kötet mint sorozatrész kiadási adatait a kiadóval és évszámmal pedig a másodiknál.

Martin György. „A néptáncok elemzése és rendszerezése." *Népzene, néptánc, népi játék*, szerkesztette Hoppál Mihály, pp. 189-194. *Magyar Néprajz*, főszerkesztő Dömötör Tekla, 6. kötet, Akadémiai Kiadó, 1990.

1	Szerző.	Martin György.
2	Cím.	„A néptáncok elemzése és rendszerezése.”

1. Tároló

3	A tároló neve,	*Népzene, néptánc, népi játék,*
4	közreműködők,	szerkesztette Hoppál Mihály,
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	
8	a kiadás éve,	
9	lelőhely.	pp. 189-194.

2. Tároló

3	A tároló neve,	*Magyar Néprajz,*
4	közreműködők,	főszerkesztő Dömötör Tekla,
5	kiadás,	
6	szám,	6. kötet,
7	kiadó,	Akadémiai Kiadó,
8	a kiadás éve,	1990.
9	lelőhely.	

9. ábra

Napilapban megjelent cikk adatainak leírásakor az újság megnevezése után tüntessük fel a kiadás napját. Lapszerkesztési gyakorlat, hogy egy cikk több eltérő oldalra is kerülhet, ezért az oldalszám elhagyható. Ha mégis kiírjuk és a cikk csak egyetlen oldalon jelent meg, nem *pp.*, hanem *p.* jelzetet írunk az oldalszám elé.

Cikk napilapban

Kaufman, Sarah. „Martha Graham Dance Company's Political Dance Project: Old Times Feel Like Ours." *The Washington Post*, 2010. június 11.

Maácz László. „Néptáncbemutatók Budapesten és Pécsett." *Magyar Nemzet*, 1974. december 28., p. 4.

Ha egy tanulmányt (vagy akár kötetet) három vagy annál több szerző írt, el lehet tekinteni valamennyi felsorolásától. Az első helyen megjelenő szerző neve után a szerzőtársakra az *et al.* (et alia: és a többiek) rövidítéssel utalhatunk.

Három vagy több szerző

Dóka Krisztina et al. „Az MTA BTK Zenetudományi Intézet Néptánc Archívuma." *Zenetudományi Dolgozatok 1978–2012: 35 éves jubileumi kötet*, szerkesztette Kiss Gábor, MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2014, pp. 195-210.

Ha egy cikknek vagy tanulmánynak nincs szerzője, a könyveknél már bemutatott módon a dokumentum leírását a címmel kezdjük. Az alábbi első példában az újság *pdf*-formátumát a Library of Congress online katalógusa tárolja.

Tanulmány szerző nélkül

„German Invitation Refused by Dancer." *New York Times*, 1936. március 13. *Library of Congress*, www.loc.gov/item/ihas.200154341/.

„Technical Report." *Proceedings of the Twenty-seventh Biennial ICKL Conference*, szerkesztette Marion Bastien, Fügedi János és Richard Allan Ploch, International Council of Kinetography Laban, 2012, pp. 18-27.

Egyes periodikákban nem évfolyam- és számjelzettel látták el az egyes kiadányokat, hanem a „kötet" és „füzet" megnevezéseket használták. Az egyértelműség kedvéért leírásainkban a régiesebb megnevezést tartsuk meg.

Kötet füzet

„Gyermekjátékok és versikék." *Magyar Nyelvőr*, 1. kötet, 4. füzet, 1872, pp. 183-188.

Amennyiben egy tanulmányt nem az első közlésének helyéről idézünk, kiegészítésként megadhatjuk a korábbi publikálás adatait.

Másodközlés

Könczei Csilla. „Motívumépítkezési elvek a hétfalusi boricában." *Táncelméleti írások / Writings in Dance Theory 1987-2004*, írta Könczei Csilla, EFES, 2007-2009, pp. 15-34. Eredetileg megjelent: *Tánctudományi Tanulmányok 1988-1989*, szerkesztette Major Rita, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Tagozata, 1989, pp. 145-169.

Online kiadott cikkek és tanulmányok

Az egyre terjedő, csak online megjelenő folyóiratok a nyomtatott gyakorlatot tükrözik, általában rendelkeznek számmal, esetenként évfolyamjelzettel. Az online számok a különálló tanulmányok gyűjteményéből álló honlapok. A tanulmányok folyóiraton belüli helyének megadására többféle megoldás található. Az alábbi első példában a tanulmányt csak címe azonosítja, a számon belüli helyére nincs utalás. A második példában a folyóirat szerkesztői a tanulmányokat sorszámokkal látták el (például *article 1*). Mindkét esetben a tanulmányok oldalszámozása 1-től kezdődik. A harmadik példa a nyomtatott folyóiratok gyakorlatát követi, ahol az oldalak számozása egy-egy folyőiratszámban folyamatos, noha a tanulmányok továbbra is egyenként letölthetők. Az adatleírások a tanulmányok lelőhelyével, az online elérhetőség internetcímével zárulnak.

Tanulmány online folyóiratban

Fekete Anikó. „A kreatív zene Magyarországon: Sáry László munkásságának előzményeiről, életpályájáról." *Parlando*, 5. szám, 2018, www.parlando.hu/2018/2018-5/Sary_Laszlo_Fekete_Aniko.pdf.

Heiland, Teresa L. „Special Issue: Pedagogy in Theory and Practice in Laban Studies." *Journal of Movement Arts Literacy*, 3. évf., 1. szám, 2016, 1. cikk, digitalcommons.lmu.edu/jmal/vol3/iss1/1.

Antonijević, Radovan. „Parental Influence on Students' Achievement: Findings from TIMSS 2003 in Serbia." *Open Journal for Anthropological Studies*, 1. évf., 1. szám, 2017, pp. 13-22. www.centerprode.com/ojas/ojas0101/coas.ojas. 0101.02013a.pdf.

Írások ugyancsak elérhetők internetes tematikus oldalon vagy valamely szervezet honlapján. A mű tárolója tehát a honlap, tároló volta miatt nevét dőlt betűvel írjuk, majd feltüntetjük a dokumentum megjelenési adatait (kiadás, dátum, online cím).

Tanulmány honlapon

Bolvári-Takács Gábor, összeállító. „Beszámoló a Magyar Táncművészeti Egyetem NKFIH-kutatócsoportja második kutatási évének eredményeiről." *Hírlevelek*, 10. évf., 2. szám, 2017, mte.eu/sites/default/files/inline-files/TTKK%20H %C3%ADrlev%C3% A9l%202017-2.pdf.

Ebert, Robert. „Swing Time." *Great Movies*, 1998. február 15., www.rogerebert.com/reviews/great-movie-swing-time-1936.

Péter Márta. „Ösztönző ellentmondás: Zöld asztalok stációi I." *Tánckritika.hu*, www.tanckritika.hu/kategoriak/essze/783-peter-marta-osztonzo-ellentmondas.

Egyre gyakoribb, hogy az esetenként megváltozó *http://* vagy *https://* internetcím helyett a források elérhetőségét DOI (Digital Object Identifier) mutatja meg. A DOI igénylésével a forrás közreadója kötelezi magát, hogy az internetcím változását a DOI-t nyilvántartó szervezettel közli, a szervezet pedig gondoskodik arról, hogy a DOI mindig az érvényes címre mutasson. Az alábbi példa egy tudástárban egyedileg közölt tanulmányt ír le. A tanulmány tárolója a tudástár.

Fügedi János. „A *Néptánc Tudástár* adatbázisainak rendszere." 1. közreadás, MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2016. *Néptánc Tudástár*, doi:10.23714/nzntk.ntt.publ.l01775.

Lexikoncímszavak

Lexikoncímszavak adatleírását rendszerint magával a címszóval kezdjük, hogy a forráslistában könnyebben megtaláljuk. Ekkor szerzőjét, ha ismert, a közreműködők között soroljuk fel.

Lexikon-
címszó

„Csalogatás." Írta Pesovár Ernő. *Magyar néprajzi lexikon*, 1. kötet, Akadémiai Kiadó, 1977, p. 446. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.niif.hu/02100/02115/html/1-1195.html.

„Legényes." Írta Martin György. *Néptánc kislexikon*, szerkesztette Pálfy Gyula, második, átdolgozott kiadás, Planétás Kiadó, 2001, pp. 95-96.

A szerzővel rendelkező címszót leírhatjuk szerzője szerint is, ha szövegünkben így utalunk rájuk.

Martin György. „Legényes." *Néptánc kislexikon*, szerkesztette Pálfy Gyula, második, átdolgozott kiadás, Planétás Kiadó, 2001, pp. 95-96.

Jogszabályok

Tudományos művek idézhetnek jogszabályokat is. Leírásukkor a szerző helyén a jogszabály kibocsátóját nevezzük meg, a jogszabály címét pedig dőlt betűvel írjuk.

Jogszabály

Magyarország Kormánya. *110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. Oktatási és kulturális közlöny*, 4. évf., 14. szám, 2012, pp. 2088-2300.

Disszertációk, szakdolgozatok

A nem publikált disszertációkat az MLA új szemlélete különleges forrástípusnak tartja. Befejezett, önálló műnek tekinti, amely egy intézmény felügyelete alatt jött létre. Első két jellemzőjének (szerző és cím) leírása megegyezik az önálló művekkel, amelyet a készítés éve követ. Az intézmény neve, ahol a dokumentum készült, és a munka jellege kiegészítő információ.

Varga Sándor. *Változások egy mezőségi falu XX. századi tánckultúrájában*. 2012. Eötvös Loránd Tudományegyetem, PhD-disszertáció.

Disszertáció

Az alábbi példában az eredeti forrásnak megfelelően, cirill karakterekkel adtuk meg a szerzőt és a címet. Hozzáadott információkén, szögletes zárójelbe téve, a szerző nevét átírtuk latin betűkre, a címet pedig lefordítottuk.

Карин, Весна [Karin, Vesna]. *Плесна пракса Динараца у Војводини* [A dinári népesség táncos gyakorlata a Vajdaságban]. 2015. Belgrade University of Arts, PhD-disszertáció.

A szakdolgozatokra az MLA új kiadása nem ad közvetlen ajánlást, az alábbi példát a disszertációk mintájára írtuk le.

Szélpál Éva. *„Egy élet e tánc…": Végső Miklós táncoktatói tevékenysége*. 2014. Magyar Táncművészeti Főiskola, MA-szakdolgozat.

Szakdolgozat

Kéziratok

Kéziratnak tartjuk azokat az írott dokumentumokat, amelyek nyomtatásban nem jelentek meg. A szűk nyilvánosságnak szánt kéziratot rendszerint kiadásra készítik elő. Kiadatlan volta miatt nem tekintjük kész, önálló műnek, ezért a 10. ábrán látható adatleírásunkban címét idézőjelbe tettük. Ha archívumban őrzött kéziratra hivatkozunk, az archívum nevét és a dokumentum nyilvántartási számát lelőhelyként tüntetjük fel. A dokumentum kéziratjellegének említése kiegészítő információ.

Gönyei Sándor. „Beszámoló az 1951.11.03-04-én, a Népművészeti Intézet megbízásából, Bag Pest megyei községben végzett táncgyűjtő útról." 1951, MTA BTK Zenetudományi Intézet, Néptánc Archívum, Akt.106. Kézirat.

Kézirat

1	Szerző.	Gönyei Sándor.
2	Cím.	„Beszámoló az 1951.11.03-04-én, a Népművészeti Intézet megbízásából, Bag Pest megyei községben végzett táncgyűjtő útról.”
1. Tároló		
3	A tároló neve,	
4	közreműködők,	
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	
8	a készítés éve,	1951,
9	lelőhely.	BTK Zenetudományi Intézet, Néptánc Archívum, Akt.106.
10	Kiegészítő inf.	Kézirat.

10. ábra

Ha egy kéziraton nincs szerző megjelölve, de nevét tudjuk, az információt ugyancsak szögletes zárójelbe tesszük.

Kézirat szerző nélkül

[Szentpál Olga és Rabinovszky Máriusz.] „A Szentpál Iskola mozgásművészeti rendszere.” 1941, Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet, Táncarchívum, fond 32. Kézirat.

A fénymásolást megelőző időszak kis példányszámú sokszorosítási eljárása volt a stencilezés. A szűk körben terjesztett stencilezett kiadvány is kéziratnak számít, de azt, hogy nem egyedi példány, érdemes feltüntetnünk. Az alábbi példában a cím magyar fordítása a dokumentumon nem szereplő, hozzáadott információ.

Stencil

Knust, Albrecht. „Vorschläge zur Notierung von Gruppenbewegungen mittels der Kinetographie Laban“ [„Javaslat a csoportmozgások lejegyzésére Lábán-kinetográfiával”]. 1931. Stencilezett kézirat.

Előfordulhat, hogy egy kéziratnak nincs címe. Ekkor cím helyett leírjuk a kézirat tartalmát. A leírást nem kurziváljuk, és idézőjelbe sem tesszük. A következő alfejezetben az ilyen jellegű leírások több példáját is tárgyaljuk.

Kodály Zoltán. Jegyzet Thomas Mann Doktor Faustus című regényéről. 1948, Kodály Archívum. Kézirat.

Kézirat cím nélkül

Cím nélküli dokumentumok

Jellegzetesen cím nélküli dokumentum a személyes levél, amelynek szerzője a feladó. A cím hiányában csupán leírjuk a dokumentumot, ezért nem használunk sem dőlt betűt, sem idézőjelet. Keltezése és lelőhelye után, kiegészítő információként megadhatjuk terjedelmét és jellegét, azt, hogy ténylegesen kézzel vagy géppel írták.

Knust, Albrecht. Levél Ann Hutchinsonnak. 1953. augusztus 10., Centre national de la danse, Archives Lisa Ullmann, 7. dosszié. 5 oldal, gépirat.

Levél

Ha publikált levelet idézünk, leírását a már megismert módon egészítsük ki a közreadás adataival. A megjelenés helye a közreadott levél tárolója.

Ullmann, Lisa. Invitation letter. 1959. március 28. *Conference Proceedings 1959-1977*, összeállította Lucy Venable, International Council of Kinetography Laban, 1996, ix.

A fenti példa egyben azon oldalszámozási gyakorlatot is illusztrálja, amely a fő tartalmat megelőző oldalakat (általában a címnegyed, a tartalomjegyzék és az előszó oldalait) nem arab, hanem kisbetűs alakban írt római számokkal jelöli.

Jellegzetesen cím nélküliek a blogokon vagy egyéb internetes fórumon megjelenő kommentek. A pszeudo- vagy felhasználóneveket ugyancsak szerzői pozícióban tüntetjük fel, a cím helyén írjuk le azt a témát, amelyre a komment vonatkozik. A kommenteket kezelő program rendszerint nemcsak a napokat tarja nyilván, hanem a bejegyzés készítésének pontos idejét is.

bangobango. Komment a „Fölszállott a páva" fórumtémához. *Folkrádió*, 2012. május 21. 18:50, folkradio.hu/forum/tema/1230/folszallott_ a_pava.

Blog, kommnet

A színlapok, szórólapok, plakátok szerzővel sem rendelkeznek. A dokumentumot csupán leírjuk, feltüntetjük közreadóját, megjelenésének évszámát, és ha rendelkezére áll, a leírást kiegészítjük a

forrás elérhetőségének adataival. Az alábbi három forrást a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet (MaNDA) honlapja tárolja.

Színlap

A csodálatos mandarin című bábjáték színlapja. 1969, Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet, Bábtár, l.sz. 4-9-C. *MaNDA*, mandadb.hu/tetel/270429/A_csodalatos_mandarin.

Szórólap

Szórólap a VDSZ Bartók Béla Táncegyüttes és a Szövetkezetek Jászsági Népi Együttese műsoráról. VDSZ Bartók Béla Táncegyüttes, 1981. *MaNDA*, mandadb.hu/tetel/565704/A_VDSZ_Bartok_Bela_Tancegyuttes_es_a_Szovetkezetek_Jaszsagi_Nepi_Egyuttese_musora.

Plakát

Michael Flatley Főnix Csarnokban tartandó táncműsorának plakátja. Kölcsey Központ, 2010. *MaNDA*, mandadb.hu/tetel/59216/Michael_Flatleys_lord_of_the_dance.

A köteteket rendszerint Előszó, Bevezetés címmel kezdő írások címe valójában leíró jellegű. Az ilyen címet sem tesszük idézőjelbe.

Előszó

Fenyves Márk. Előszó. *A Tánc reformja a „mozdulatművészet vonzásában": Mozdulattudomány – Filozófia – Pszichológia – Pedagógia – Művészetelmélet*, szerkesztette Fenyves Márk, Orkesztika Alapítvány, 2016, pp. 9-12.

E-mailek

E-mailek dokumentálásakor a feladó a szerző. Címnek a tárgymezőt tekintjük, majd megadjuk a címzett nevét és az email dátumát.

E-mail

Editors of Journal of Movement Arts Literacy. „Journal of Movement Arts Literacy instructions for authors." Megkapta Fuchs Lívia, 2018. január 30.

Hivatkozhatunk egy e-mail mellékletére is. Ekkor leírt dokumentumunk címe a melléklet elnevezése. Ezt követően adjuk meg a melléklet formátumát, a levét tárgyát (a tárgymező szövegét), a címzetteket, és az érkezés napját.

E-mail melléklete

Bolvári-Takács Gábor. „MTE Tánctud Konf 2017 program 2017-1019." Word fájlmelléklet, „Tudományos konferencia programja TT által elfogadva", megkapta Lőrinc Katalin, Major Rita, Németh András, 2017. október 19.

E források sajátossága, hogy eredetileg élőszóban hangzottak el, amelyet írásban vagy felvételen rögzíthettek, majd valamely formában (nyomtatva, műsorszórás keretében, internetes platformon) közre is adhattak. Az ilyen forrásból szerzett információra akkor is hivatkoznunk kell, ha azt még nem publikálták. A forrás említése nélküli felhasználásuk éppen úgy plágium, mintha egy kiadott forrásból szerzett gondolat hivatkozását mulasztanánk el.

Az interjú adatleírásakor készítőjét tüntetjük fel a szerző helyén. A publikálatlan interjúnak rendszerint nincs címe. Helyette adjuk meg a kérdezett személy nevét, majd a dokumentáció jellegét, pontos dátumát és az adat lelőhelyét, elérhetőségét. Kiegészítő információként érdemes feltüntetni jellegét, mert az interjú lehet hangfelvétel vagy kéziratos jegyzet.

Kürti László. Interjú Martin Györggyel. 1982. június 11., a felvételkészítő tulajdonában. Hangfelvétel.

Interjú

Egy interjú átirata a hangfelvétel leírása. Az alább leírt interjút és az átiratot is Maácz László készítette, a cím helyén az interjú általános témaleírása jelenik meg. Az átiratjellegre a kiegészítő információ utal.

Maácz László. Beszélgetés a boricatáncról. Adatközlő Csere János, 1961, MTA BTK Zenetudomány Intézet Néptánc Archívum, Akt.744. Interjúátirat.

Átirat

Ha az interjú nyomtatásban, címmel jelent meg, úgy írjuk le, mint egy tanulmányt. A forrás interjújellegét kiegészítő információként tüntettük fel, a készítés idejét a kiadvány tartalmazza.

Szélpál-Bajtai Éva. „...mert az igazság ott volt mögötte." *Maácz*, szerkesztők Fügedi János és Szélpál-Bajtai Éva, L'Harmattan Kiadó / MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2014, pp. 386-387. Interjú.

Publikált interjú

Az interjú megjelenhet élőszóban, valamely műsorszórás keretében, rádióban vagy televízióban. Ha elérhetőségének helye ismert, lelőhelyként tüntessük fel azt is. A 11. ábra sablonja szerint két tárolóval leírt interjút a Kossuth Rádióban, az *Arcvonások* sorozat részeként adták le, és a *Médiaklikk* platformon érhető el. .

Farkas Erika. „Román Sándor, az Experidance vezetője." *Arcvonások*, szerkesztette ifj. Tóth György, Kossuth Rádió, 2017. december 29. 14:05. *Médiaklikk*, www.mediaklikk.hu/cikk/2017/12/28/arcvonasok-roman-sandor-az-experidance-alapitoja-vezetoje/.

Interjú műsor-szórásban

1	Szerző.	Farkas Erika.
2	Cím.	„Román Sándor, az Experidance vezetője.”

1. Tároló

3	A tároló neve,	*Arcvonások,*
4	közreműködők,	szerkesztette ifj. Tóth György,
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	Kossuth Rádió,
8	a kiadás ideje,	2017. december 29. 14:05.
9	lelőhely.	

2. Tároló

3	A tároló neve,	*Médiaklikk,*
4	közreműködők,	
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	
8	a kiadás éve,	
9	lelőhely.	www.mediaklikk.hu/cikk/2017/12/28/arcvonasok-roman-sandor-az-experidance-alapitoja-vezetoje/.

11. ábra

Tudományos előadás rendszerint valamely rendezvény, konferencia keretében hangzik el. Ha csak magára az előadásra hivatkozunk, az alábbi első, ha annak felvett és elérhető változatára, a második példának megfelelően, a felvétel tárolóját is feltüntetve írhatjuk le. Mindkét címet idézőjelbe tettük, mert nem önálló alkotások, rendezvény részeként hangzottak el, a rendezvény nevét pedig álló betűvel írjuk, mert csak leírja az eseményt. A második példában megadtuk a rendezvény helyét is, mert annak megnevezésében nem szerepelt.

Sándor Ildikó. „Rekonstrukció és adaptáció: Énekes népi játékok a művészeti nevelésben." *Táncművészet és Intellektualitás: VI. Nemzetközi Tánctudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Egyetemen*, 2017. november 17. Előadás.

Előadás

Sipos János. „A karacsájok népzenéje." *Tudományos Fórum*, 2017. február 23., MTA BTK Zenetudományi Intézet. *Videotorium*, mtabtk.videotorium.hu/hu/recordings/16852/sipos-janos-a-karacsajok-nepzeneje. Előadás.

Előfordulhat, hogy forrásként az elődáshoz készített prezentációt használjuk fel. A leírás megegyezik a fentivel, de kiegészítő információként utaljunk a forrás jellegére (például PowerPoint, Prezi).

Cziboly Ádám, Varga Attila, Danis Ildikó és Németh Szilvia. „Dice: Drama Improves Lisbon Key Competences in Education." DICE Budapesti Konferencia, 2018. december 10., Nemzeti Színház. *Drama Improves Lisbon Key Competences in Education*, www.dramanetwork.eu/file/DICE%20Budapest%207.ppt. PowerPoint.

Prezentáció

Végül megjegyezzük, hogy a tanórák keretében szerzett információra is hivatkozni kell, a hallottakat nem írhatjuk úgy, mintha saját gondolataink lennének. Szerzőként az oktató, címként a tantárgy nevét tüntessük fel, majd adjuk meg a tantárgy nevét, a tanévet és az intézményt. Kiegészítő információként jelöljük meg, hogy tanórán elhangzott forrást írunk le.

Lévai Péter. „Csoportos tanítási gyakorlat 1." Tánctanárképzés, néptánc szakirány, 2018-2019-es tanév, 1. félév, Magyar Táncművészeti Egyetem. Tantervi előadás-sorozat.

Tanóra

Címen belüli cím és idézőjel

A források címleírásaival kapcsolatban két sajátos formai megoldásra térünk ki. Az egyik, amikor egy mű címén belül egy másik mű címe jelenik meg. Az idézőjelbe tett, álló betűvel írt címeken belül megjelenő önálló művek címeit, miként azok adatleírásában, dőlt betűvel írjuk.

Cím a címben

Fuchs Lívia. „*A csodálatos mandarin* a magyar színpadokon (1956-1985)." *Színháztudományi Szemle*, 20. szám, 1986, pp. 73-110.

Lanszki Anita. „Intertextualitás Lars von Tiers *Táncos a sötétben* című filmjében." *Tánctudományi Közlemények*, 8. évf., 1. szám, 2016, pp. 71-84.

Ha egy dőlt betűvel írt önálló mű címében jelenik meg egy másik önálló mű címe, a megkülönböztetés érdekében a címben megjelenő műcímet nem kurziváljuk, hanem álló betűt (nyomdai megfogalmazással antikvát) használunk.

Bonyha Gábor. *Az értékek rendszere Thomas Mann* A kiválasztott *című regényében*. Akadémiai Kiadó, 1974. Modern Filológiai Füzetek 21.

Hasonlóképpen járunk el, ha a címben például egy folyóirat neve jelenik meg.

Major Rita és Tóvay Nagy Péter, szerkesztők. *A* Nyugat *és a tánc: Szöveggyűjtemény a folyóirat tánctémájú cikkeiből (1908-1941)*. Magyar Táncművészeti Egyetem, 2017.

Ha egy tanulmány címében szerzője idézőjelet használt, a forrás leírásakor azt helyettesítsük lúdlábbal (» «) vagy félidézőjellel (' '), tehát saját idézőjelünkön belül kerüljük el az újabb idézőjelet. Az alábbi három példában mindkettőt, a lúdlábat is és a félidézőjelet is használtuk, de egy munkán belül következetesen vagy csak az egyiket, vagy a másikat alkalmazzuk.

Idézőjelen belüli idézőjel

Balaci, Emanuela. „»Horele mari«: Analiză morfologică." *Revista de Etnografie şi Folclor*, 12. évf., 5. szám, 1967, pp. 365-373.

Farkas Lajos. „A 'kállai kettős'." *Ethnographia*, 6. évf., 4. szám, 1895, pp. 288-297.

Gentry, Eve. „The 'Original' Hanya Holm Company." *Choreography and Dance*, 2. évf., 2. szám, 1992, pp. 9-40.

Koreográfiák

A koreográfia szerzője a koreográfus, a mű önálló volta miatt címét dőlt betűvel írjuk. Ha a műről általában ejtünk szót, a megjelenés idejének rendszerint az ősbemutató dátumát adjuk meg. A 12. ábra szerint közreműködőként tüntessük fel mindazokat, akiket a mű létrejötte kapcsán említeni kívánunk (például a zeneszerzőt, a karmestert, az előadókat), majd írjuk le a bemutató napját, valamint helyszínét.

Koreográfia

Milloss Aurél. *A csodálatos mandarin*. Zenéjét szerezte Bartók Béla, vezényelt Ferencsik János, előadta a Corpo di Ballo del Teatro alla Scala, 1942. október 12., Teatro alla Scala.

1	Szerző.	Milloss Aurél.
2	Cím.	*A csodálatos mandarin.*
1. Tároló		
3	A tároló neve,	
4	közreműködők,	Zenéjét szerezte Bartók Béla, vezényelt Ferencsik János, előadta a Corpo di Ballo del Teatro alla Scala,
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	
8	a kiadás (előadás) éve,	1942. október 12.,
9	lelőhely (helyszín).	Teatro alla Scala.

12. ábra

A koreográfiák előadásról előadásra változhatnak. Írásunkban annak az előadásnak közreműködőit, dátumát és (és a “Lelőhely” helyén) helyszínét tüntessük fel a forrás leírásakor, amelyre hivatkozunk.

Goda Gábor. *Cseppkánon – Hogy vagy, Herakleitosz?* Előadta az Artus – Goda Gábor Társulat és a Nemzeti Táncszínház, 2019. október 12., Művészetek Palotája, Fesztiválszínház.

A koreográfiákat vizsgálhatjuk egy-egy előadó szempontjából. Ekkor érdemes a művet az előadó kiemelésével leírni, mint az alábbi példában.

Közreműködő kiemelése

Cunningham, Merce, előadó. *Totem Ancestor*. A koreográfiát készítette Merce Cunningham, zenéjét szerezte John Cage, 1942. október 20., Humphrey-Weidman Studio.

Kiadott és kéziratos táncpartitúrák

Ha egy táncpartitúra önálló kötetként jelent meg, úgy utalunk rá, mint egy könyvre. Az évszám a könyv megjelenésének idejét jelzi.

Táncpartitúra

Rábai Miklós. *Ecseri lakodalmas*. Lejegyezte Szentpál Mária, Népművelési Propaganda Iroda, 1971.

Egy koreográfia (vagy bármely egyéb mű) készítésének ideje fontos információ lehet. Ha a mű keletkezési hátterének bemutatására közölni kívánjuk, az évszámot közvetlenül a cím után tüntessük fel. A dátum itt olyan közbeszúrt kiegészítő információ, amelyet nem a leírás végére illesztünk. A címtől is, és a tároló nevétől is pont váasztja el. Az alábbi forrásleírás adasorának végén álló évszám, mint minden egyéb publikáció esetében, a koreográfiapartitúra kiadásának évét jelzi.

Tudor, Antony. *Soirée musicale*. 1938. Szerkesztette és lejegyezte Ann Hutchinson Guest, Gordon and Breach Science Publishers, 1993.

A 13. ábra sablonjában leírt táncpartitúra-példa több koreográfiát is közlő, többkötetes kiadványban jelent meg. A koreográfia notációja ugyan része egy könyvnek, de egy önmagában is létező, önálló mű lejegyzése, a címét ezért dőlt betűvel írjuk. Keletkezésének éve most is olyan kiegészítő információ, amelyet közvetlenül a cím után tüntettünk fel, majd megadtuk a notáció közreműködőit. A partitúra tárolója a leírt kiadvány 1. kötete.

Humphrey, Doris. *Water Study*. 1928. Lejegyezte Odette Blum, munkatárs Lucy Venable. *Doris Humphrey: The Collected Works*, 1. kötet, Dance Notation Bureau, 1978, pp. 1-64.

1	Szerző.	Humphrey, Doris.
2	Cím.	*Water Study.*
Kiegészítő inf.	A készítés éve.	1928.

1. Tároló

3	A tároló neve,	
4	közreműködők,	Lejegyezte Odette Blum, munkatárs Lucy Venable.
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	
8	a kiadás éve,	
9	lelőhely.	

2. Tároló

3	A tároló neve,	*Doris Humphrey: The Collected Works,*
4	közreműködők,	
5	kiadás,	
6	szám,	1. kötet,
7	kiadó,	Dance Notation Bureau,
8	a kiadás éve,	1978,
9	lelőhely.	pp. 1-64.

13. ábra

A táncpartitúrák jelentős mennyiségét archívumokban, kéziratos formában őrzik. A 14. ábra szerinti adatleírásban a notáció kéziratjellegére tekintettel a címet idézőjelbe tettük. A címet követő évszám itt is a koreográfia készítésének idejére vonatkozó kiegészítő információ, a lejegyző mint a kézirat létrehozásában közreműködő neve után írt évszám pedig a notáció készítésének évét jelzi. Miként fent már említettük, egy kézirat lelőhelye a kéziratot nyilvántartó archívum.

Partitúra archívumban

Cunningham, Merce. „Septet." 1953. Lejegyezte Sandra Aberkalns, 2011, Dance Notation Bureau, Archives of Notated Theatrical Dances, Dance ID 857. Kézirat.

1	Szerző.	Cunningham, Merce.
2	Cím.	„Septet."
Kiegészítő inf.	A készítés éve.	1953.
1. Tároló		
3	A tároló neve,	
4	közreműködők,	Lejegyezte Sandra Aberkalns,
kiegészítő inf.	a lejegyzés éve,	2011,
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	
8	a kiadás éve,	
9	lelőhely.	Dance Notation Bureau, Archives of Notated Theatrical Dances, Dance ID 857.
10	Kiegészítő inf.	Kézirat.

14. ábra

A következő példa nem önálló táncmű, hanem rövid variációk sorozata. Címe valójában a tartalom leírása, ezért sem dőlt betűt, sem idézőjelet nem használtunk. A variációk készítésének ideje nem, csak lejegyzésének éve ismert.

Jooss, Kurt. Variationen der A-Skala-Voluten. Lejegyezte Vera Maletić, 1961. *Collection d'Albrecht Knust de cinétogrammes*, KNU_P_03A_10.mediatheque.cnd.fr/spip.php?page=cinetogrammes-knust. Kézirat.

Kutatásunk témájától függően egy partitúra adatleírását kezdhetjük valamely közreműködővel. Ha a lejegyző munkája vizsgálatunk tárgya, a forrás könnyebb megtalálása érdekében nevét az alábbi példa szerint kiemelhetjük. A címet követő évszám ekkor értelemszerűen a lejegyzés évét jelzi, a koreográfus neve utáni évszám pedig a mű készítésének idejét. Mindkét keltezés beszúrt, kiegészítő információ.

Rotman, Leslie, lejegyző. Diversion of Angels." 1996. A koreográfiát készítette Martha Graham, 1948, Dance Notation Bureau, Archives of Notated Theatrical Dances, Dance ID 203. LabanWriterrel készített kézirat.

Közreműködő kiemelése

A történelmi társastáncok szerzője gyakran nem ismert. Az alábbi tánc címe csak leírás, ezért nem írtuk dőlt betűvel, és nem tettük idézőjelbe. A címet követő évszám a tánc szöveges forrásának keltezésére utal.

Das Menuett. 1717. Gottfried Taubert leírása nyomán lejegyezte Gisela Reber, 1966. *Collection d'Albrecht Knust de cinétogrammes*, Centre national de la danse Médiathèque, KNU_P_05_08. Kézirat.

Történelmi társastánc

Az eredeti néptáncok, különösen a Kárpát-medencében, változékony rögtönzések. Előadójuk egyben alkotójuk is, de szerzői értelemben az úgynevezett adatközlőt nem tartjuk alkotónak. Címnek a tánc helyi nevét – mint a tartalom általános leírását – tüntetjük fel. Ha a tánc neve nem ismert, akkor a tánc típusát adjuk meg. Előadóját közreműködőjének tekintjük, a tánc előadásának ideje – kiegészítő információként – az előadók nevét követi. Lejegyzett táncoknál a fenti adatokon túl megadjuk a lejegyző nevét, a lejegyzés évét, majd a notáció lelőhelyét.

Magyar csárdás. Előadta Berki László és Kiss Erzsébet, 1955, lejegyezte Lányi Ágoston, 1956, MTA BTK Zenetudományi Intézet Néptánc Archívum, Tit.1. Kézirat.

Néptánc-lejegyzés

Ha a táncfolyamat lejegyzését közreadják, azt a publikáció mint tároló részeként írjuk le.

Néptánc-lejegyzés kiadványban

Üvegcsárdás. Előadta Térmeg János és Csizmadia Józsefné Tóth Terézia, 1973, lejegyezte Lányi Ágoston, 1981. *A juhait kereső pásztor: Fejér megyei néptáncok*, írta Pesovár Ferenc, István Király Múzeum, 1983, pp. 240-242.

Archivált táncfelvételek

Ha egy táncot rögzítettek és nem adták közre, a felvételt rendszerint archívumban tartják nyilván. Az alábbi néptánc előadásának napja értelemszerűen a gyűjtés, a filmfelvétel időpontja is. Mind az előadót, mind a gyűjtőt közreműködőként írtuk le. Lelőhelyként az archívumot és a dokumentum nyilvántartási számát tüntettük fel.

Táncfelvétel

Legényes. Előadta Mátyás István „Mundruc", 1941. október 12., gyűjtötte Molnár István, MTA BTK Zenetudományi Intézet Néptánc Archívum, Ft.8.1c. Filmfelvétel.

Színművek, színházi előadások

A nyomtatásban megjelent színművek leírása nem különbözik a könyvekétől, erre külön példát itt nem mutatunk. A színházi előadások adatait pedig hasonlóan adjuk meg, mint a koreográfiákét, feltüntetve az előadás napját és helyszínét.

Színházi előadás

Ascher Tamás, rendező. *A fehér szalag*. Írta Michael Haneke, fordította Szeredás András, színpadra alkalmazta Enyedi Éva, 2019. október 11., Katona József Színház.

Zeneművek és koncertek

A zeneműveket rendszerint partitúrájuk megjelenésével írjuk le.

Zenemű partitúrája

Erkel Ferenc. *Bánk bán*. Szerkesztette Dolinszky Miklós, kritikai kiadás, Rózsavölgyi és Társa, 2009. 3 kötet.

Ha a mű valamely előadása áll kutatásunk középpontjában, leírhatjuk első elhangzása dátumával, mint az alábbi példában, vagy más koncertnap és helyszín megjelölésével. (Leírásukat hangzó kiadványként külön fejezet ismerteti.)

Zenemű előadása

Erkel Ferenc. *Bánk bán*. Szövegét írta Egressy Benjámin, vezényelt Erkel Ferenc, 1861. március 9., Nemzeti Színház.

A hangversenyek, koncertek nem önálló műalkotások, ezért csak leírjuk az eseményt. Nincs szerzőjük sem (esetleg szerkesztőjük vagy összeállítójuk lehet, közreműködő szerepben), így az adatsort a koncert leírásával kezdjük, majd feltüntetjük közreműködőit (például a karmestert és az előadókat), az időpontot és a helyszínt.

Koncert

Bartók Béla szerzői estje. Előadta Bartók Béla, Dohnányi Ernő és a Waldbauer vonósnégyes, 1921. január 7., Zeneakadémia.

Egy koncert megjelenhet médiakiadványként, leírását a „Mozgókép- és hangzó kiadványok" alfejezetben ismertetjük.

Kiállítások, képzőművészeti alkotások, tárgyak

A kiállításokat önálló alkotásnak tekintjük, mégsem maga a rendezés áll a középpontban, hanem az esemény és a kiállított művek. Egy kiállítás leírását ezért rendszerint nem kurátorának nevével, hanem címével kezdjük, majd megadjuk közreműködőit, a megnyitás és zárás napját, valamint helyszínét. Ha a kiállító intézmény nevében nem szerepel a város neve, a kiállítóhely neve után tüntessük fel azt is.

Kiállítás

Mozdulat: A magyar mozdulatművészet története és kapcsolatai 1902-1950 között. Kurátor Vincze Gabriella, közreműködött az Orkesztika Alapítvány Mozdulatművészeti Gyűjteménye, 2012. június 29. – szeptember 9., Iparművészeti Múzeum, Budapest.

Három a tánc! Magyarországi táncábrázolások 1686-1940. Kurátor Nagy Zoltán, 2005. szeptember 16. – december 31., Palóc Múzeum, Balassagyarmat.

A festmények és szobrok önálló művek, címüket tehát dőlt betűvel írjuk. Készítésük éve után tüntessük fel lelőhelyület (például a múzeum nevét és a várost), ahol megtalálhatóak, valamint leltári számukat. A mű rövid jellemzése kiegészítő információ.

Festmény, szobor

Izsó Miklós. *Táncoló paraszt II*. 1864, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, leltári szám 3349. Terrakotta kisplasztika.

Jankó János. *A falu szépét táncra kérik*. 1867, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, leltári szám 86.4 T. Olajfestmény, 91,9 x 126,6 cm.

Néprajzi tárgyak rendszerint nem rendelkeznek saját névvel. Ekkor címként írjuk le, milyen tárgyról van szó. Az alább leírt pásztorbot készítőjének nevét a muzeológusok feljegyezték.

Tárgy

Nagypál Miklós. Faragott pásztorbot. 1906, Néprajzi Múzeum, Budapest, NM 74179.

Folklóralkotások

Miként a néptáncoknak, úgy az egyéb folklóralkotásoknak (például a népdaloknak, tánczenének, népi játékoknak) sincs szerzője. Leírásukat a címmel kezdjük, majd tüntessük fel az előadókat, a felvételi és archívumi adatokat, közreadás esetén a forrás elérhetőségének helyét.

Az alábbi, énekelt dallamot 1978-ban vették fel helyszíni gyűjtésen, majd 2010-ben publikálták.

Népdal

Kanásztánc. Előadta Ferencz Józsefné Balázs Mária, 1978, gyűjtötte Olsvai Imre és Katona Imre, lejegyezte Paksa Katalin. *Az ugrós táncok zenéje*, írta Paksa Katalin, MTA Zenetudományi Intézet / L'Harmattan Kiadó, 2010, p. 126.

A következő hangszeres felvétel archívumban található, egyben elérhető online adatbázisban.

Zenekar játéka

Ardeleana. Előadta Kovács Tivadar, 1984. augusztus 25., gyűjtötte Halmos Béla, MTA BTK Zenetudományi Intézet, ZTI_Mg_03642A11b. *Hungaricana*, zti.hungaricana.hu/hu/audio/9611/#record-99196.

A YouTube-on tekinthető meg a 15. ábra sablonjában leírt videóklip (a sablon 1. tárolójából a nem használt sorokat kihagytuk). A klip címe nem leírás, hanem a feltöltő által megadott cím, ezért idézőjelbe tettük. Az adatok sorában új elem, hogy a gyűjtők neveit – kiegészítő információként – a gyűjtés helyszíne követi. Az olyan könnyen változó tartalmú internetoldal esetén, mint amilyen például a YouTube, a letöltés napja fontos kiegészítő adat lehet. A sablon segítségével a a felvételhez tartozó sokféle leíró adatot könnyen rendezni tudtuk.

Népzenei gyűjtés

„Kalotaszeg – Nonika Miklós brácsázik." Előadta Fodor Sámuel 'Neti' hegedű, Nonika Miklós 'Hitler' brácsa, Mohácsy Albert cselló, 1991. április 5., gyűjtötte Salamon Beáta, Mohácsy Albert és Erdélyi Klára, Egeres. *YouTube*, közzétette Salamon Beáta, 2011. március 23., www.youtube.com/watch?v =Vxr_NyUw18E. Letöltve 2018. szeptember 9.

A következő két példa publikált népi gyermekjátékokat ír le. Az első játékot egy online is elérhető reprint kötetben találtuk.

Váras játék. *Magyar gyermekjáték gyűjtemény*, szerkesztette Kiss Áron, 1891, Holnap Kiadó, 2000, p. 365. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.oszk.hu/10800/10818/10818.pdf. Reprint.

Várkörjárás. *Gyermekjátékok*, sajtó alá rendezte Kerényi György, pp. 746-750. *Magyar Népzene Tára*, 1. kötet, Akadémiai Kiadó, 1951.

1	Szerző.	
2	Cím.	„Kalotaszeg – Nonika Miklós brácsázik.”

1. Tároló

3	A tároló neve,	
4	közreműködők.	Előadta Fodor Sámuel ‘Neti’ hegedűn, Nonika Miklós ‘Hitler’ brácsán, Mohácsy Albert csellón, 1991. április 5., gyűjtötte Salamon Beáta, Mohácsy Albert és Erdélyi Klára, Egeres.

2. Tároló

3	A tároló neve,	*YouTube,*
4	közreműködők,	közzétette Salamon Beáta,
5	kiadás,	
6	szám,	
7	kiadó,	
8	a kiadás éve,	2011. március 23.,
9	lelőhely.	www.youtube.com/watch?v =Vxr_NyUw18E.

10	Kiegészítő inf.	Letöltve 2018. szeptember 9.

15. ábra

Filmek, tv-sorozatok

Film vagy tv-sorozat leírását rendszerint a címmel kezdjük, mert több közreműködő munkájának eredménye. A közreműködők közül azokat nevezzük meg, akiket mondanivalónk szempontjából fontosnak tartunk.

Film

All That Jazz. Rendezte Robert Louis Fosse, Columbia Pictures / Twentieth Century Fox, 1979.

Follow the Fleet. Rendezte Mark Sandrich, előadta Fred Astaire, Ginger Rogers és Randolph Scott, RKO, 1936.

Kutatásunk témája szerint azonban itt is kiemelhetjük a film valamely közreműködőjét, például a főszereplőket vagy a rendezőt.

Astaire, Fred és Ginger Rogers, főszereplők. *Follow the Fleet*. Rendezte Mark Sandrich, RKO, 1936.

Fosse, Robert Louis, rendező. *All That Jazz.* Columbia Pictures / Twentieth Century Fox, 1979.

Teljes filmsorozatok leírásánál kiegészítő információként adjuk meg a részek vagy az évadok számát.

Sorozat

Magyarországi néptáncok. Rendezte Lengyelfi Miklós, fényképezte Szabados Tamás, tudományos tanácsadók Martin György, Pesovár Ernő és Pesovár Ferenc, Magyar Televízió, 1974. 14 rész.

Dance Academy. Werner Film Productions / Australian Broadcasting Corporation / ZDF, 2010-2013. 3 évad.

A 16. ábra a *Magyarországi néptáncok* sorozat „Nyírségi táncok" részét annak digitális közreadásával írja le. A rész (vagy epizód) címét idézőjelbe tettük, és felsoroltuk közreműködőit, az előadás éve kiegészítő információ. A rész tárolója maga a sorozat, amelyet a Magyar Televízió 1974-ben vett fel, majd 1975-ben adta le. A sorozat valamennyi epizódja a Nemzeti Audiovizuális Archívum (NAVA) honlapján tekinthető meg (3. tároló), az idézett rész internetcímét a *lelőhely* rovatban adtuk meg. (Az ábrázolhatóság érdekében a sablon nem használt sorait most is kihagytuk.)

Sorozat epizódja

„Nyírségi táncok." Előadta Nyeste András, Adami István és felesége, Smilek József és felesége, a Polgári paraszt együttes és a Tiszavasvári Cigányzenekar, 1974. *Magyarországi néptáncok*, rendezte Lengyelfi Miklós, 7. rész, Magyar Televízió 1975. *NAVA*, nava.hu/id/970748.

Több évadból álló sorozatoknál tüntessük fel az évadot, és ha ismert, adjuk meg az epizód sugárzásának napját is.

„Week Zero.” *Dance Academy*, 1. évad, 2. epizód, TV Tonight, 2010. június 1.

1	Szerző.	
2	Cím.	„Nyírségi táncok.”

1. Tároló

3	A tároló neve,	
4	közreműködők,	Előadta Nyeste András, Adami István és felesége, Smilek József és felesége, a Polgári paraszt együttes és a Tiszavasvári Cigányzenekar,
kiegészítő inf.	a felvétel éve.	1974.

2. Tároló

3	A tároló neve,	*Magyarországi néptáncok,*
4	közreműködők,	rendezte Lengyelfi Miklós,
5	kiadás,	
6	szám,	7. rész,
7	kiadó,	Magyar Televízió,
8	a kiadás éve,	1975.
9	lelőhely.	

3. Tároló

3	A tároló neve,	*NAVA,*
9	lelőhely.	nava.hu/id/970748.

16. ábra

A közreadott tánc- vagy zeneművek jelentős mennyisége még ma is DVD-n vagy CD-n érhető el. Balanchine 1960-ban készített *Orpheus* című koreográfiáját a New York City Ballet előadásában 1960. március 10-én közvetítették televízión. A koreográfiát a 2014-ben *Balanchine: New York City Ballet in Montreal* címmel megjelent többlemezes DVD első lemezén adták ki. Ha a médium típusát fontosnak tartjuk, kiegészítő információként a leírásban feltüntethetjük.

Koreográfia DVD-n

Balanchine, George. *Orpheus*. Előadta a New York City Ballet, 1960. március 10. *Balanchine: New York City Ballet in Montreal*, 1. lemez, Video Artists International, 2014. NTSC DVD.

William Forsythe mozdulatszótára CD-ROM-on jelent meg. A saját programmal működő CD-ROM sajnos a gyorsan elavuló formátumok közé tartozik, a mai operációs rendszerekkel futó számítógépeken nem biztos, hogy le is játszhatók.

Táncmű CD-ROM-on

Forsythe, William. *Improvisation Technologies: A Tool for the Analytical Dance Eye*. Hatje Cantz Verlag, 2003. CD-ROM.

Egy zenemű számmal, fekvéssel és zenei formával jelölt címe a mű leírása, ezért nem írjuk dőlt betűvel.

Bach, Johann Sebastian. Mass in B-minor. Vezényelt John Eliot Gardiner, előadta a Monteverdi Choir és az English Baroque Soloists, Archiv Produktion, 1985. 2 CD.

Wagner négy operából álló zenedrámáját 1958 és 1965 között vették fel, a Decca blue-ray lemezen 2015-ben adta ki.

Zenemű BD-n

Wagner, Richard. *Der Ring des Nibelungen*. Vezényelt Georg Solti, előadták a Bécsi Filharmonikusok, 1958-1965, Decca Records, 2015. Blue-ray audió.

Az arra érdemes, jelentősebb koncerteket meg is jelentethetik. Az 1987-es bécsi újévi koncert az idős Karajan vezényletével egy 1998-ban kiadott DVD-n érhető el. A koncert címe most is csak az esemény leírása.

Koncert DVD-n

New Year's Concert Vienna 1987. Vezényelt Herbert von Karajan, előadták a Bécsi Filharmonikusok, Sony Pictures Classic, 1998. PAL DVD.

Verdi *Traviatájának* filmfeldolgozása megjelent DVD-n is. A kiadvány leírásához feltüntettük az 1982-ben készített film adatait, majd a film tárolóját, a Deutsche Grammophone által először 1995-ben, majd 2007-ben közreadott DVD-t.

Film DVD-n

La Traviata. Rendezte Franco Zeffirelli, zenéjét szerezte Giuseppe Verdi, vezényelt James Levine, előadta Teresa Stratas, Placido Domingo, Cornel Macneil és a Metropolitan Opera Orchestra and Chorus, Accents Film BV / RAI Radio-televisione Italia, 1982. Deutsche Grammophone, 1995 / 2007. NTSC DVD.

Az alábbi hangfelvételt egy könyv többlemezes mellékletének első lemezén adták közre. Ha csak a hangfelvételre hivatkozunk, szerzőként a zeneszerzőt adjuk meg. A hangfelvétel „tárolója" a könyvkiadvány.

CD mint könyv-melléklet

Bradford, Hugh. *Music for Movement*. Előadta Chien-Hui Wong. *Margaret Morris Movement in Labanotation*, szerző Odette Blum, 2011, 1. lemez. CD.

Az eredeti magyar népzenét közreadó hanglemezek ikonikus képviselője az 1936 és 1942 között megjelent Pátria-sorozat. A sorozat egy részét 2001-ben CD-ROM-on ismét kiadták. A kiadványt az alábbiak szerint írhatjuk le.

Népzene CD-ROM-on

Sebő Ferenc, szerkesztő. *Pátria*. Restaurálta Molnár Tibor, közlésre előkészítette Pálóczy Krisztina és Pávai István, Fonó, 2001. 3 CD-ROM.

A hangoskönyvek rendszerint zenei CD-ként vagy mp3 formátumban jelennek meg, a formátumot kiegészítő adatként a leírás végén tüntethetjük fel.

Hangoskönyv

Bartis Attila. *Nyugalom*. Előadta Fekete Ernő, Kossuth Kiadó / Mojzer Kiadó, 2007. Hangoskönyv, Mp3 CD.

Az alábbi hangoskönyvet az interneten adták közre. A forrás tárolójának neveként a honlapot tüntetjük fel, lelőhelyként az internetcím jelenik meg.

Tamási Áron. *Ábel a rengetegben*. Felolvasta Joó László, Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, 1985. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.oszk.hu/02900/02965/p3/. Hangoskönyv.

Egyéb források

Képek, ábrák, táblázatok

E forrástípusba soroljuk a képi illusztrációkat, mint amilyenek például a rajzok, fotók, térképek. Leírásukra éppen úgy alkalmazhatjuk az MLA-sablont, mint a szöveges vagy mozgóképi forrásokra.

Az alábbi példa egy történeti táncábrázolást ír le. A cím nélküli kép tartalmát leírjuk, kiegészítő információként megadhatjuk a kép jellegét és tulajdonságait

Kép kiadványban

Nypoort, Justus van der. Varano. *Ertz-Hertzogliche Handgriffe des Zirckels und Linials*, írta Anton Ernst Burckhard von Birckenstein, Augsburg, Jakob Koppmayer, 1697, 98. Rézmetszet, 11 x 9,6 cm.

Az alább leírt cím nélküli fotót archívumban tartják nyilván. Adatainak ismertetésekor adjuk meg tárgyát, közreműködőit, végül tárolóját és lelőhelyét.

Fotó

Seprűtánc. Táncolt Ordinánc Mihály, 1955. június 26., a felvételt készítette Timár Sándor, BTK Zenetudományi Intézet, Táncfotótár, Tf.91.

A következő példában említett térképet a *Sulinet Tudásbázis* művészeti tananyagcsoportjában adták közre. A térkép adatleírását a honlapon található névvel kezdjük, szerkesztőit és a készítés idejét a honlap nem tüntette fel, az adatokat hozzáadott információként jelöltük.

Térkép

„A bemutatásra kerülő csárdás táncok vidéke." *A magyar néptánc típusai*, [szerkesztette Fügedi János és Farkas Zoltán, 2003]. *Sulinet*, cms.sulinet.hu/get/d/e5d851d2-0417-4acc-afef-c272326f5458/1/4/b/Large/terk_09_0_csardas_alt_wnagy.jpg. Térkép.

Forrásként használhatunk már közreadott táblázatot. Az alább leírt példa táblázatát nagysága miatt leporellószerűen (harmonika-hajtogatással) helyezték el számozott oldalak között, így a táblázat oldalszámát nem, csak a táblázatot tartalmazó tanulmány megjelenési helyét adtuk meg.

Táblázat

Szentpál Olga. Motívumsortípus-táblázat. „Arbeau francia gaillarde-jainak formai elemzése," írta Szentpál Olga. *Tánctudományi Tanulmányok 1963-1964*, szerkesztette Dienes Gedeon, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Bizottsága, 1964, pp. 79-148.

Adatbázisok

Az online adatbázisokban ma már nemcsak a forrásokat leíró, úgynevezett metaadatok, de sokszor maguk a források, dokumentumok is elérhetők. Az adatbázis is publikációnak számít, lehet szerkesztője, közreműködője és kiadója.

Ignácz Ádám, szerkesztő. *A magyar populáris zene sajtóbibliográfiája*. Programozta Kemecsei Zsolt, MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2015, db.zti.hu/mza_pop/pop_Kereses.asp. Adatbázis.

Adatbázis

Ha az adatbázis szerkesztője vagy készítője nincs megnevezve, a leírást az adatbázis elnevezésével kezdjük.

DNB Notated Theatrical Dances Catalog. Dance Notation Bureau, www.dancenotation.org/catalog/.

Az alábbi összetett leírás egy adatbázisban megtalált táncszó forrásleírását mutatja be. A táncszót eredetileg egy szerkesztett kötetben adták közre.

Táncszó. *Elegyes gyűjtések Magyarország és Erdély különböző részeiről*, szerkesztette Arany László és Gyulai Pál, Athenaeum Kiadó, 1872, p. 323. *Táncszók,* összeállította Máté Zsuzsanna és Pálfy Gyula, programozta Kemecsei Zsolt, MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2016, doi:10.23714/nzntk.ntt.tancszo.hu.

Adatbázis-rekord

A fenti leírás szerint a táncszó előadójáról, gyűjtésének helyéről és idejéről nincs adat. Első tárolójaként megadtuk az eredeti közlés helyét. Második tárolóként az adatbázist tüntettük fel, közreműködőivel és kiadójával. Végül lelőhelyként az adatbázis DOI számát szerepeltettük, mert a hivatkozott táncszónak nem volt a rendszeren belül további egyedi azonosítója.

Szoftverek

A szoftvereket korábban CD-n vagy DVD-n árulták, ma rendszerint online érhetők el. Leírásukat nevükkel kezdjük, majd megadjuk közreműködőiket. Ha van verziószámuk, azt is feltüntetjük, majd közöljük lelőhelyüket, azaz internetcímüket

DanceForms. 2.0 verzió Windowsra, Credo Interactive, www.charactermotion.com/df-download.html.

Labanatórium. Fejlesztette Misi Gábor, 2000-2005, www.labanatory.com/hun/ softwa-re. html.

Szoftver

A forrásjegyzék összeállítása

A forrásjegyzékben a műveket a leírások kezdő adata (a szerző neve, ha nincs szerző, a mű címe) szerint rendezzük ábécésorrendbe. A szerzőnevek betűrendbe sorolásánál kövessük a helyesírási szabályzat útmutatásait (*A magyar helyesírás szabályai*, 14-16. pont).

Ha ugyanazon szerzőtől több művet idéztünk, a műveket címeik ábécérendjében tüntessük fel. A szerző nevét csak az első műnél írjuk ki, a további tételeknél a nevet helyettesítsük három nagykötőjellel (vagy kvirtmínusszal).[2] A hármas nagykötőjelsor mindig a teljes szerzői névegyezésére utal. Alkalmazzuk a név helyett akkor is, ha a szerző egy munka szerkesztője, de nem helyettesítheti a nevet, ha a szerző többszerzős mű társszerzője.

Forrás-
jegyzék

Martin György. *A magyar körtánc és európai rokonsága*. Akadémiai Kiadó, 1979.

———. *A magyar nép táncai*. Corvina Kiadó, 1974.

———, szerkesztő. *Magyar néptánchagyományok*. Második kiadás, Planétás Kiadó, 1995.

Martin György és Takács András. *Mátyusföldi népi táncok*. Madách Könyv- és Lapkiadó, 1981.

Pesovár Ernő. „A körverbunkok szerkezeti felépítése." *Magyar néptánchagyományok*, szerkesztette Lelkes Lajos, Zeneműkiadó, 1980, pp. 253-264.

———. „The Structural Characteristic Features of the Hungarian Recruiting Dances." *Acta Ethnographica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 29. évf., 1-2. szám, 1980, pp. 75-89.

———. „Verbunktáncaink szerkezeti sajátosságai." *Népi kultúra – Népi társadalom XI-XII*, szerkesztette Ortutay Gyula, Akadémiai Kiadó, 1980, pp. 451-467.

Előfordulhat, hogy ugyanabból a gyűjteményes kötetből több tanulmányt is idézünk. A kötetadatok fölösleges ismétlését a kereszthivatkozás módszerével kerülhetjük el. Az alábbi forrásjegyzék tanulmányait két gyűjteményes kötetben adták közre. A tanulmányok köteteken belüli helyét rövidítve írtuk le, csak a szerkesztők neveit és az oldalszámot tüntettük fel, a két szerkesztett kötetet pedig felvettük a listába. A lista így nagymértékben egyszerűsödött.

2 A nagykötőjelnél kissé hosszabb, elegánsabb kvirtmínuszt a Word programban az Alt gomb lenyomva tartása mellett a 0151 billentyűkombinációval hívhatjuk elő.

Borbély Jolán. „Lakócsa táncai." Lányi és Olsvai, pp. 13-73.

Hoppál Mihály, szerkesztő. *Népzene, néptánc, népi játék*. A szerkesztő munkatársa Niedermüller Péter és Tátrai Zsuzsa. *Magyar Néprajz*, főszerkesztő Dömötör Tekla, 6. kötet, Akadémiai Kiadó, 1990.

Lányi Ágoston és Olsvai Imre, szerkesztők. *Sokszínű hagyományunkból*. 1. kötet, Népművelési Propaganda Iroda, [1973].

Keszler Mária. „Hajós táncai." Lányi és Olsvai, pp. 75-132.

Martin György. „A magyar néptánc kutatása." Hoppál, pp. 187-194.

———. „Körtánc." Hoppál, pp. 280-289.

Pesovár Ernő. „Maglód táncairól." Lányi és Olsvai, pp. 183-232.

Pesovár Ernő és Pesovár Ferenc. „Dramatikus–pantomimikus táncok." Hoppál, pp. 264-278.

———. „Régi páros táncok." Hoppál, pp. 340-363.

A forrásjegyzékek fenti példáiban figyeljük meg, hogy minden tétel új bekezdés. A bekezdés formátuma úgynevezett „függő behúzás", amelynél az első sorhoz képest minden további sor behúzással kezdődik, hogy a jegyzék egyes tételei jól felismerhetően különüljenek el egymástól. A bekezdések között így nincs szükség helypazarló, egyben az olvasást, egy-egy tétel megkeresését nehezítő üres sorok beszúrására.

A szövegközi hivatkozások példái[3]

Az egyszerű és logikus forrásleírás mellett az MLA módszerének másik jelentős erőssége az ugyancsak egyszerűsített szövegközi hivatkozás. A bevezetőben említettük, hogy a szövegközi hivatkozás és a forrásjegyzék összefügg. Szöveg közben arra törekszünk, hogy a lehető legkevesebb forrásadat akassza meg a folyamatos olvasást. Ugyancsak az MLA alapelvei közé tartozik, hogy *minden,* szöveg közben említett műről adunk leírást a forrásjegyzékben, és minden, más szerzőktől átvett gondolatra a lehető legpontosabban hivatkozunk.

Szöveges források idézésekor nem elegendő csak a művet feltüntetni, meg kell adni azt az oldalszámot is, ahonnan az idézet származik. Az alábbiakban számos példát mutatunk arra is, miként határozzuk meg a felhasznált információ pontos helyét a szövegestől eltérő források (például zeneművek, táncművek, mozgóképek) esetén.

Noha a korábban kizárólagosan szöveges anyagra alapozott kutatás a tudományos munkák végén feltüntetett hivatkozási listát „Irodalomjegyzéknek", „Felhasznált irodalomnak", vagy röviden „Irodalomnak" nevezte, a médiumok sokféleségére tekintettel ma már találóbb e listát „Források" vagy „Felhasznált források" címmel szerepeltetni. Az alábbi példákban mind az „Irodalom", mind a „Források" megnevezést használjuk.

A felhasznált irodalom listáján kívül a magyar irodalomjegyzéktípusok között, különösen tankönyvek vagy fejezeteik végén, megjelenhet a „Javasolt irodalom" vagy „További irodalom" elnevezésű lista is, amelyben a szerzők a témához kapcsolódó műveket sorolnak. Angolszász közegben a szokásos „References Cited" (Idézett források) mellett esetenként feltüntetnek egy „References Consulted" jegyzéktípust is, ahol a szerzők olyan műveket említenek, amelyeket olvastak, hatással voltak munkájukra, de nem idézték írásukban. Az ilyen listát magyarul hívhatjuk „Olvasott irodalomnak", vagy az audiovizuális média összes lehetséges formátumára kiterjedően nevezhetjük úgy, hogy „Egyéb olvasott és megismert források", vagy rövidebben – egyenes fordításban – „Konzultált források".

---

3 Alábbi példáinkat több helyről válogattuk. Az illusztrálás kedvéért a szövegeket esetenként kis mértékben megváltoztattuk. Arra való tekintettel, hogy a szokásos forrásmegadás a citátumok mintáját ismertető közegben zavaró lehet, az átvétel forrására – rendhagyó módon – a szövegek előtt, zárójelbe tett nagybetűvel utalunk. A jelzetek alapján a forrásokat „A betűjelzettel hivatkozott idézetek mutatója" fejezetben azonosítjuk. A szövegpéldákat csak akkor hivatkozzuk, ha azok nem a jelen munka szerzőjének korábbi írásaiból származnak.

A hivatkozások jelölése

Szövegeinkben a szerzők nevének első említésekor írjuk ki a teljes nevet. Az első említés után azonban, miként az alábbi példában is, a teljes nevet már ne, csak a vezetéknevet használjuk. Figyeljük meg, hogy a szövegrészlet nem adja meg az idézett tanulmány címét, és a mondatok végén hivatkozásként csupán zárójelbe tett számokat látunk.

Csak oldalszám

> A néptánc szerkezeti kutatásáról írt összefoglalójában Anca Giurchescu és Eva Kröschlova megállapította, hogy az elemző munkák elsősorban a táncmotívumok meghatározására törekedtek (28-30). Giurchescu és Kröschlova a népzenetudományt, valamint az etnolingvisztikát jelölte meg olyan diszciplínaként, amely ösztönzőleg hatott arra, hogy a tánckutatás saját módszerét megtalálja (25).

Forrásjegyzék

Giurchescu, Anca, és Eva Kröschlova. „Theory and Method of Dance Form Analysis: Revised version of the ICM Study Group on Ethnochoreology collective work: Foundation for Folk Dance Structure and Form Analysis (1962-1976)." *Dance Structures*, szerkesztette Adrienne L. Kaepler és Elsie Ivanchich Dunin, Akadémiai Kiadó, 2007, pp. 21-52.

A számok azokat az oldalakat jelölik, ahol a műben az idézett gondolat található. Ha a szerzőktől csak egyetlen művet idézünk, minden más adat fölösleges, mert a szerzők nevei alapján az idézett dokumentum leíró adatait a forráslistában megtaláljuk. Az idézet helyének feltüntetésekor a mondatvégi pontot a zárójelbe tett oldalszámok után tettük ki.

A következő részlet három publikációt használ forrásként. Míg Arbeau könyvét cím és évszám szerint említi, a másik kettőre csak szerzőjével utal. Annak ellenére, hogy nem Arbeau könyve áll a vizsgálat középpontjában, a kötetnek – mint *minden*, a szövegben említett műnek – szerepelnie kell a források jegyzékében. Az írásban Szentpál tanulmánya csak általánosságban merül fel, az oldalszám megadása értelmetlen lenne. Merényi visszaemlékezésének említése azonban tanulmányának meghatározott részére utal, ezért annak helyét a mondat végén zárójelbe tett oldalszám jelzi. Annak érdekében, hogy egyértelmű legyen, a három említett mű közül melyikre vonatkozik az oldalszám, a zárójelben a szerző neve is megjelenik.

Minden említett mű felsorolása

Thoinot Arbeau 1589-ben *Orchésographie* címmel kiadott, tabulatúrás tánclejegyzésekkel illusztrált könyvében megjelent gaillarde-ok elemzését és kinetografikus átiratát Szentpál Olga 1964-ben adta közre, de Merényi Zsuzsa visszaemlékezése szerint Szentpál már az 1930-as években foglalkozott a táncos történeti források rekonstrukciójával (Merényi 318).

Irodalom

Arbeau, Thoinot. *Orchésographie*. Langres, 1588.

Merényi L. Zsuzsa. „Szentpál Olga munkássága (Halálának 10. évfordulója alkalmából)." *Tánctudományi Tanulmányok 1978–1979*, szerkesztette Dienes Gedeon és Pesovár Ernő, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Tagozata, 1979, pp. 281-338.

Szentpál Olga. „Arbeau francia gaillarde-jainak formai elemzése." *Tánctudományi Tanulmányok 1963–1964*, szerkesztette Dienes Gedeon, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Bizottsága, 1964, pp. 79-148.

Az alábbi példa is a szerző nevének említésével azonosítja a hivatkozott művet, így a hivatkozás zárójeles pontosításánál elegendő csak az oldalszám megadása. A gondolat egy kétkötetes mű második kötetéből származik. Mivel mindkét kötet oldalszámozása 1-től kezdődik, ezért fel kell tüntetni, hogy az oldalszám melyik kötetre vonatkozik. (**A**)

Kötet és oldalszám

Kós Károly 19. század végétől a 20. század közepéig tartó időszakra vonatkozó megfigyelései egyöntetűen tanúsítják, hogy a mezőségi falvakban települések, illetve településrészek szerint elkülönülve szervezték a fiatalok a társas életüket (2. kötet, 314).

Irodalom

Kós Károly. *A Mezőség néprajza*. Mentor Kiadó, 2000. 2 kötet.

Ha egy munka ugyanazon szerző több művéből is használ fel gondolatokat, a művek megkülönböztetése érdekében fel kell tüntetni a forrás címét. A források sorolásakor a műveket pontosvessző választja el egymástól. (**B**)

Cím és oldalszám

A magyar nyelvterület nyugati és déli részén ismert ugrósokat a 20. században már csak rituális, bemutató szerepben táncolták. Legfontosabb formai jellegzetességük a polimorfia, vagyis férfi, női, vegyes, szóló, páros, négyes, illetve csoportos lánctánc formában is előfordulhattak. Martin György szerint

ugrós táncaink egy délkelet-európai tánccsalád nyugati ágát képviselték („Tánc" 493; „Ugrós").

Irodalom

Martin György. „Tánc." *A magyar folklór*, szerkesztette Ortutay Gyula, Tankönyvkiadó, 1979, pp. 477-540.

———. „Ugrós." *Magyar néprajzi lexikon*, szerkesztette Ortutay Gyula, Akadémiai Kiadó, 1982, p. 402.

Az is előfordulhat, hogy egy kijelentés megfogalmazását olyan műre alapozzuk, amelynek szerzőjét szövegünkben nem említjük. Ha a szerzőtől csak egyetlen művet sorolunk a források jegyzékében, elegendő a szerző nevét feltüntetnünk a zárójelben. Az alábbi szöveg a kötetre csak általánosságban utal, ezért oldalszámot nem kell szerepeltetni. (**C**)

Madzsar Alice életútjának tanulmányozása során derülhet ki, hogy milyen természetességgel válnak mozdulatművészek táncosokká és koreográfusokká (Zaletnyik és Repiszky).

Csak szerző

Irodalom

Zaletnyik Zita és Repiszky Tamás, szerkesztők. *A gyógyító mozgás művészete: Madzsar Alice emlékének.* Semmelweis Kiadó, 2012.

Ha a szerző nevének említése nélkül meghatározott gondolatot idézünk művéből, a szerző nevén túl fel kell tüntetnünk azt az oldalszámot, ahol a gondolat megjelent. A szerző neve és az oldalszám közé nem teszünk vesszőt. (**D**)

A mozgalom, miként az egyik alapító megfogalmazza, a testvériség gyakorlati tanait a tudomány elméleti eszközeivel terjesztő, emberbaráti eszméket megvalósító szervezet (Blavatsky 18).

Szerző és oldalszám

Irodalom

Blavatsky, Helena Petrovna. *Der Schlüssel zur Theosophie: Erklärung der Ethik, Wissenschaft und Philosophie*. Fordította Eduard Herrmann, Friedrich Verlag, 1893.

Az alábbi szövegrészlet két gondolatot idéz egy szerző különböző műveiből úgy, hogy a szerzőt nem említi. A forrás megadásakor ezért fel kell tüntetni a szerző nevét, a két forrás megkülönböztetésére az idézett művek címeit is, majd az oldalszámot. A szerző neve és a cím közé vesszőt teszünk, a cím és az oldalszám közé nem. Az idézett művek címét rövidíthetjük.(**E**)

Szerző, cím, oldalszám

Az Egyesült Államokban a 19. század második felében több mint 600 különböző, többnyire vallási alapon létrejött kommuna létezett, amelyekben, mintegy 100 000 ember élt és dolgozott (Skiera, „Az életreform mozgalmak" 14). [...]

Az életreform retorikájának szuggesztív képei között ott találhatók az életre leselkedő, egyre nagyobb veszélyekről szóló apokaliptikus látomások, továbbá a természeti környezet megmentésének vágya is (Skiera, *Reformpädagogik* 77-80).

Irodalom

Skiera, Ehrenhard. „Az életreform mozgalmak és a reformpedagógia kapcsolata." *Életreform és reformpedagógia: Nemzetközi törekvések magyar pedagógiai recepciója*, szerkesztette Németh András, Mikonya György és Ehrenhard Skiera, Gondolat Kiadó, 2004, pp. 12-23.

———. *Reformpädagogik in Geschichte und Gegenwart: Eine kritische Einführung*. Oldenbourg Verlag, 2003.

Egy mű, több oldal

Amennyiben egy műből több eltérő oldalra hivatkozunk, az oldalszámokat vesszővel választjuk el.

A 25. ábrán látható glissade lejegyzésében ugyancsak negyed és nyolcad zenei terjedelmű mozdulatok lejegyzését találjuk, amelyben valamennyi érintést jelölő irányjel felezi a mérő értékét (Hutchinson 123, 143).

Irodalom

Hutchinson, Ann. *Labanotation*. New Directions, 1954.

Előfordulhat, hogy olyan gondolatot idézünk, amely szerző nélküli tanulmányban jelent meg, és szövegünkben nem említjük a tanulmány címét. A forrás visszakereshetősége érdekében ekkor a címet tüntessük fel a zárójelben, a megfelelő oldalszámjelzettel. Ha a cím hosszú, mint az alábbi példában, szövegét itt is rövidíthetjük.

Nincs szerző

Az európai kutatók által követett elemző szemlélet első összefoglalása szerint a tánc egy impulzus eredményeként létrejött „eleme" lehet egyszerű (monokinetikus) vagy összetett (polikinetikus); példák híján azonban a megállapítás tartalma nem értelmezhető („Foundations for the Analysis ..." 127).

Irodalom

„Foundations for the Analysis of the Structure and Form of Folk Dance: A Syllabus." *Yearbook of the International Folk Music Council*, 6. évf., 1974, pp. 115-135.

A felhasznált források címeinek szövegközi említésekor használjuk ugyanazokat a tipográfiai formákat, mint a források listájában. Önálló művek (például könyvek, folyóiratok, koreográfiák, színdarabok, zeneművek) esetén a címet dőlt betűvel írjuk. Alábbi első példánk egy könyvet, a második egy folyóiratot említ. (**F**, **G**)

Szövegközi tipográfia

Mások, mint az egyiptológus családból származó Irene Lexova – aki 1935-ben jelentette meg az *Ancient Egyptian Dances* című könyvet –, vagy a magyarok közül Szentpál Olga számára a történelmi táncok kutatásánál a történelmi hűség került előtérbe.

Irodalom

Lexova, Irene. *Ancient Egyptian Dances*. Oriental Institute, 1935.

*

Tagore verseire és Babits költeményeire pedig pantomimok szerepeltek a műsorban. A vizsgaelőadásról Schöpflin Aladár tudósított – egyébként nem túl lelkesen – a *Nyugatban*.

Irodalom

Schöpflin Aladár. „Orchesztika." *Nyugat*, 10. évf., 8. szám, 1917, p. 779.

A következő két példaszöveg koreográfiát említ, ezért a források listájában fel kell tüntetni a citált koreográfia leíró adatait. Az első példa forrásleírása magára a műre, annak ősbemutatójára vonatkozik. A második példa egy lejegyzett koreográfia egyik tételére utal. A szövegben az önálló mű címét dőlt betűvel írtuk, a koreográfiarészlet címét idézőjelbe tettük. (**H**, **I**)

Koreográfia hivatkozása

Dienes Valéria először az Új Iskolában tanított orkesztikát, és nagy sikerű, bizánci dallamokkal kísért első misztérium-játékát, a *Hajnalvárás*t, is az iskola ünnepélyén mutatta be 1924 májusában.

Források

Dienes Valéria. *Hajnalvárás*. Zenéjét szerezte Bárdos Lajos, előadta az Orkesztikai Iskola, 1925. december 19., Új Iskola.

*

Két művet terveztünk színpadra állítani, egyiküknek Anna Sokolow „Daydream" tételét választottuk a *Rooms* című koreográfiából, Kenyon Hopkins zenéjére.

Források

Sokolow, Anna. *Rooms*. 1955. Zenéjét szerezte Kenyon Hopkins, lejegyezte Ray Cook, 1967-1975, Dance Notation Bureau, Archives of Notated Theatrical Dances, Dance ID: 506.

Szöveg közben említett tanulmányok, lexikoncímszavak, szakdolgozatok, kéziratok s í. t. címeit szintén ugyanolyan tipográfiai megoldással tüntetjük fel, mint a forráslistában. (**J**, **K**)

A külföldi kezdeményezések közül megemlítjük Vera Proca Ciortea „Despre notarea dansului popular rominesc" című tanulmányát, amiben a mozgás alapvető kategóriáit, a mozgásegységeket, tánc és zene összefüggését tárgyalja.

Irodalom

Proca Ciortea, Vera. „Despre notarea dansului popular rominesc." *Revista de Folclor*, 1. évf., 1-2. szám, 1956, pp. 135-169.

*

Klasszikusbalett-pedagógusi szakdolgozatomat éppen 10 éve írtam *Balettpedagógia és kreativitás viszonya a XX. század egyes történeti korszakaiban* címmel – de akár ma is írhattam volna.

Irodalom

Lőrinc Katalin. *Balettpedagógia és kreativitás viszonya a XX. század egyes történeti korszakaiban*. 2007. Magyar Táncművészeti Főiskola, MA szakdolgozat.

A főszövegbe illesztett, szó szerinti rövidebb idézeteket idézőjelbe tesszük. (**L**)

Rövid idézet

„Adjátok meg a bücsületet a vidéki legényeknek!" hívja fel társainak figyelmét a táncos vendéglátás kötelezettségeire Kriza János egyik adatközlője valamikor az 1800-as évek közepén (295).

Irodalom

Kriza János. *Vadrózsák*. Kriterion Könyvkiadó, 1975.

A négy sort meghaladó idézetet írjuk új bekezdésbe, és behúzással különböztessük meg a főszövegtől. Az idézőjelet ilyenkor elhagyjuk, az idézet helyét (az oldalszámot) a szöveget záró írásjel (pont) után, zárójelben tüntetjük fel. (**M**)

Ezeknek a gondolatoknak hatása érezhető a 20. század elejének jelentős magyar színházi és bábrendezőjének, Németh Antalnak „A bábjátékos művészete" című írásában:

> Azt hiszem, nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a bábozás ős mintaképe nem a reális élet embermozgása volt, hanem a valóságon túlemelkedő táncmozgás. […] Ez érthető is: a táncmozgás kifejezőbb, és művészibben kifejező, mint a reális életmozdulat, tehát a bábu, ha erőteljes, életszerű hatást akar elérni, szükségszerűen találkozik mozgásában a táncszerűvel. Ez természetesen elsősorban a vajang-rendszerrel mozgatott bábukra és a marionettekre vonatkozik. (224)

Irodalom

Németh Antal. „A bábjátékos művészete." *Új színházat! Tanulmányok*, írta Németh Antal, szerkesztette Koltai Tamás, Múzsák Közművelődési Kiadó, 1988, pp. 216-225.

A fenti idézetben figyeljük meg, hogy az eredeti forrásból általunk kihagyott szövegrészre szögletes zárójelbe tett három ponttal utaltunk.[4]

Szó szerinti idézésnél ügyeljünk arra, hogy az eredeti szöveget pontosan emeljük át munkánkba, még akkor is, ha valamely tekintetben hibásnak találjuk. Tartsuk meg az eredeti karaktereket és szövegformázást, például a dőlt betűs kiemelést.

Ha a szerzőt nem említjük szövegünkben, akkor a nevet is fel kell tüntetnünk az idézet végi zárójelben. Miként a fenti példában, a zárójelezett forráshelymegadás még a behúzott bekezdés része.

A magyar néptáncelemzés elméleti–módszertani háttérét a két kutató az alábbiak szerint világította meg:

> Jelen tanulmányunkban kísérletet teszünk arra, hogy a magyar néptáncok szerkezetei elemzésének és rendszerezésének módszerét a folklórkutatásból leszűrt elvek szellemében felvázoljuk. Különösen sok analógiát, indítékot és módszertani tapasztalatot szolgáltatott

4 Az MLA csak akkor javasolja az idézet közbeni kihagyáskor a szögletes zárójel közé rakott három pont ([…]) használatát, ha az idézett szövegben egyébként is megjelenik három pont (85). Úgy véljük, következetesebb, ha idézetkihagyáskor mindig a […] formát használjuk. Ha az idézetben is van három pont, amely utalhat az idézett szerző általi szövegkihagyásra vagy szaggatott beszédre, azt érdemesebb eredeti formájában alkalmazni. Így a két eltérő megoldás jól mutatja, ki használta a […] vagy … formulát.

munkánkhoz a népzenetudomány, valamint a nyelvtudomány. […] A zene- és nyelvtudományban használt terminológiák […] önként kínálkoznak felhasználásra, természetesen táncra alkalmazott módosított formában. (Martin és Pesovár 214)

Irodalom

Martin György és Pesovár Ernő. „A magyar néptánc szerkezeti elemzése: Módszertani vázlat." *Tánctudományi Tanulmányok 1959–1960*, szerkesztette Dienes Gedeon és Morvay Péter, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Bizottsága, 1960, pp. 211-248.

A következő példa mintaszerűen mutatja be, hogyan kell eljárni, ha egy bekezdésen belül ugyanazon szerzőtől több gondolatot vagy adatot idézünk. A második hivatkozás több egymást követő, míg a harmadik két különböző oldalra utal. A forrás első megadásakor a szerző keresztnevét is ki kellett írnunk, mert az irodalomjegyzék két olyan tételt is tartalmaz, ahol a szerzők vezetékneve Tóth. (**N**)

Idézet eltérő oldalakról

A. Tóth Sándor *Az ici-pici ház* című bábjátékát egy gyermekdal inspirálta, s a művész a bábokat az 1931-es idényre készítette el (Tóth Gábor 122). A kötetnek a darabot részletesebben bemutató fejezetéből megtudhatjuk, hogy 1930-ban keletkezett (62-66), és úgy tűnik, 1933-ban is játszották (300, 324).

Irodalom

A. Tóth Sándor. *Az ici-pici ház*. Előadta A. Tóth Sándor és Büky Béla, 1931, Kamara Mozgó. Bábjáték.

Tóth Balázs Zoltán. „Rónai Dénes mellékösvényei: A filmező, bábozó fotográfus." *Az udvarias fényképész: Rónai Dénes (1875–1964)*, szerkesztette Kincses Károly, Magyar Fotográfiai Múzeum, 2006, pp. 84-101.

Tóth Gábor Sándor. *A. Tóth Sándor bábművész, festőművész, grafikus és tanár a Montparnasse-ról.* Püski Kiadó, 2000.

Ha szövegünkben egyszerre, összefoglalóan utalunk több szerzőre, a zárójelben feltüntetett forrásokat pontosvesszővel választjuk el egymástól. Az alábbi szövegrészlet második forrásánál a rövidített címet is feltüntettük, mert a forráslista az idézett szerzőtől több művet is tartalmaz. (**O**)

Több szerző idézése

A szabad testmozgás jegyében megalakuló turisztikai és sportmozgalmak ekkor már számos torna-, sport- és játékteremmel, illetve sportlétesítménnyel rendelkeztek, amelyekben az egyes irányzatok követői megvalósíthatták a „természetes módon

ápolt", a levegőn és a fényben mozgó test mindkét nemre egyaránt érvényes ideálját (Fischer-Lichte 222; Németh, „A reformpedagógia …" 33).

Irodalom

Fischer-Lichte, Erika. „A Másik teste – a Másik tekintete: Exhibicionizmus, látnivágyás és voyeurizmus a 19. és 20. század fordulóján." *Határátlépések: Kulturális terek reprezentációi*, szerkesztette Csúri Károly, Gondolat Kiadó, 2009, pp. 216-240.

Németh András. *A reformpedagógia múltja és jelene*. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996.

———. „A reformpedagógia és az életreform mozgalmak kapcsolata." *Perspektívák az új évezredben a táncművészetben, a táncpedagógiában és a tánckutatásban*, szerkesztette Bolvári-Takács Gábor et al., Magyar Táncművészeti Főiskola, 2011, pp. 29-39.

Az alábbi tanulmányrészlet blogbejegyzésre utal. A szöveg említi a bejegyzés szerzőjét és helyét, így a további információkat elegendő a források jegyzékében feltüntetni. (**P**)

A tánchoz való viszonyát az egyik táncos, Leisa DeCarlo, blogbejegyzésében az alábbiak szerint jellemezte:

> Amikor megpróbálom közölni a tánccal való kapcsolatomat, a szenvedély szót meglehetősen alkalmatlannak találom. A szenvedélyt gyakran úgy definiálják, mint valamely dolog felé irányuló túlzott hajlamot vagy érzelmet. De e magyarázat ambivalens, mert a késztetést olyan méltatlan összefüggésbe helyezi, mintha valakiben tendenciózus hajlam lenne a táncra.

Internetes platform idézése

Forrásjegyzék

DeCarlo, Leisa. „This 'thing' that we do…." *Expanding Boundaries: The Ohio State Dance Department Company Tour of China 2014*, 2014. február 24., expandingboundaries-blog.wordpress.com/2014/02/24/this-thing-that-we-do/.

Zene- vagy táncművek elemzésekor szükségünk lehet arra, hogy egy-egy részlet helyét a műben meghatározzuk. Ha a mű lejegyzése munkánk része, ütemszámmal jelölhetjük meg, melyik szakaszra utalunk. Az alábbi szöveg két művet említ, a források között mindkettőnek szerepelnie kell.

Zenei lejegyzés idézése

A tánckíséret hangszeres dallama Pesovár Ferenc korábbi közlésével megegyezik, változatát a szerzők a második strófában közölték (Fügedi és Vavrinecz 111, 17-32. ütem).

Irodalom

Fügedi János és Vavrinecz András, szerkesztők. *Régi magyar táncstílus: Az ugrós: Antológia / Old Hungarian Dance Style: The Ugrós: Anthology*. L'Harmattan Kiadó / MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2013.

Pesovár Ferenc. „Mutatványos szólótáncaink." *Magyar néptánchagyományok*, szerkesztette Lelkes Lajos, Zeneműkiadó, 1980, pp. 152-153.

A táncpartitúrák ütemeit vagy sorszámmal látjuk el, vagy a kísérőzene strófa- és ütemszámával határozzuk meg, amelyeket mind a kottaképen, mind a táncnotáción fel kell tüntetni.

Tánc-lejegyzés idézése

A 63. ábrán látható, 21.3 jelzetű motívumaltípusban az érintő láb a második ♪-on és a ♩ ritmikai értéken két eltérő irányba mozdul és meg is érinti a talajt, két kivétellel (1. táncos: 8. strófa 15. ütem; 4. táncos: 9. strófa, 6. ütem).

Mozgóképen vagy hangfelvételen rögzített előadás részletét rendszerint időkóddal (timecode-dal) azonosítjuk. Az időkódot óra:perc:másodperc, rövid klipeknél perc:másodperc formátumban írjuk le. Az alábbi példa egy tv-sorozat DVD-n közreadott egyik epizódjára utal.

Mozgókép-részlet idézése

Leonard Bernstein oktatását megfigyelve le kellett írniuk a karmesteri pálca mozgásának ritmusát. A filmrészleten Bernstein a 4/4-es ütem vezénylésének mozdulatait ismertette (*The Art of Conducting*, 0:12:40-0:12:45).

Forrásjegyzék

The Art of Conducting. Vezényelt Leonard Bernstein. *Omnibus*, CBS Television Network, 1955. december 4. Nihon Monitor Co. / Dreamlife Enterprise, 1990. NTSC DVD.

Online adatbázisban, videómegosztón elérhető klipek részleteit, pillanatait hasonlóképpen definiáljuk.

A film második legényesfolyamatában ifjabb Fekete János szinte kizárólag csak lábfigurákat táncolt, csupán a hatodik periódus alatt adott elő olyan pontot, amelyben csapásoló motívumok is megjelentek (00:41-00:49).

Forrásjegyzék

Legényes. Előadta ifj. Fekete János, 1968. július 28., BTK Zenetudományi Intézet, Ft.637.2. *Táncok*, szerkesztette Fügedi János, MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2016, db.zti.hu/neptanc_tudastar/yt.asp?v=pDAdzcXxW2wYc. Digitalizált filmfelvétel.

Írásunkban hivatkozhatunk egy-egy közreadott képre, illusztrációra. Az alábbi példa szöveg közben írja le az idézett mű szerzőjét, a forrás helyének meghatározására itt is elég az oldaszámot feltüntetni. (**R**)

Kép idézése

A Bikkessy Heimbucher József magyarországi viseletek sorozatát bemutató színes rézmetszetek közül az 1810-es évekből való a „Túróc Vár Megyei havasi juhász" című képe, amelyen egy széles karimájú kalapban és a szlovákokra jellemző bocskorban ábrázolt pásztor játszik egy felső szélcsatorna állású furulyán (67. kép).

Irodalom

Bikkessy, Joseph Heinbucher Edlen von. *A Magyar és Horváth Országi Legnevezetesebb Nemzeti Öltözetek Hazai Gyűjteménye / Vaterlandische vollständige Sammlung der merhwündigsten* (sic!) *National Costume des Königreichs Ungarn und Croatien*. Wien, Carl Timlich, 1816.

Egyéb formai javaslatok

Miként a cikkek és tanulmányok címében, idézeteinkben is kerüljük el az idézőjelen belüli idézőjelet. Ha a citált szöveg szerzője idézőjelet használt, helyettesítsük félidézőjellel vagy lúdlábbal.

Idézőjelen belüli idézőjel

> A Judy Van Zile vezette kutatócsoport úgy vélte, hogy a vizsgálódásuk tárgyául választott délnyugat-indiai tánc „a 'kontraszt tánca', amelyben a komponensek igen magas fokon szerveződnek" (Bartenieff et al. 9).

Irodalom

Bartenieff, Imgard, et al. „The Potential of Movement Analysis as a Research Tool: A Preliminary Analysis." *Dance Research Journal*, 16. évf., 1. szám, 1984, pp. 3-26.

Fentebb már említettük, ha egy idézett szövegből szavakat, mondatrészeket vagy teljes mondatokat hagyunk ki, a kihagyott részt szögletes zárójellel közrefogott három ponttal jelöljük. Ügyeljünk arra, hogy a kihagyás ne változtassa meg az eredeti mondanivaló vagy gondolat tartalmát.

Idézet-kihagyás

> A rendszer Lőrinc György révén került Magyarországra. A kezdeteket Lőrinc így idézte fel:
>
> > Harminchat őszétől egy stipendiumos helyre kaptam meghívást a Jooss-iskolába, ami annak idején Dartington Hallban, Anglia déli tengerpartvidékén, Plymouthhoz egész közel, egy nagybirtokos kastélyában [...] működött. [...] Ott tanultam. (Fügedi 0:04-1:38)

Források

Fügedi János. Interjú Lőrinc Györggyel. 1991. december 12., a felvételkészítő tulajdonában. Hangfelvétel.

A zárójel nélküli három pont rendszerint gondolatszünetet vagy szaggatott beszédet jelöl. Alább a szaggatott beszédre és a fent említett szövegkihagyásra is találunk példát. (**S**)

Szaggatott beszéd

> A táncokhoz kapcsolódó etnikus képzet nem mindig volt egyértelmű, ahogy az az Iparos Kör egykori elnöke szavaiból ki is derül:
>
> > A bálban táncolták a verbunkot?
> > Nem... sose. [...] Ezek inkább ilyen sváb... Szóval ezeken az egyleti bálokon azokat táncótuk, amiket a tánciskolába tanútuk meg. A verbunkot csak a parasztbálba táncóták. (Tanai 10:22)

Források

Tanai Péter. Néprajzi gyűjtés Dömös Károllyal. 2001, a felvételkészítő tulajdonában. Hangfelvétel.

Ha egy kettőspontot követő szöveglista a mondatunk része, a felsorolás tételeit kisbetűvel kezdjük és pontosvesszővel választjuk el egymástól. A listát végül pont zárja. (**T**)

Szöveglista

A testkultúra-mozgalmon belül négy nagyobb áramlatot lehet elméletileg elkülöníteni:

1. ritmusmozgalom;
2. ázsiai testgyakorlatok;
3. fény- és levegőmozgalom;
4. fitness- és body building mozgalom.

Illusztrációinkat nevezzük egységesen ábrának, ne készítsünk külön kép-, fotó- és ábralistát. Mind az illustrációkat, mind a táblázatokat jelöljük arab számokkal. Ha az illusztrációhoz nem írunk egyéb kiegészítő információt, megjelölésüket nem követi pont (lásd például e kötet ábráit). Ha az azonosító után az illusztrációt magyarázó vagy annak tartalmát értelmező szöveg is megjelenik, azt tekintsük új mondatnak. Az *ábra* és *táblázat* megjelölést is, és a feliratot is ponttal határoljuk.

Illusztráció, táblázat

1. ábra. Részlet a Mária-lányok partitúrájából.

2. táblázat. A támogatói kör társadalmi megoszlása.

Tanulmányunkban egy gondolat vagy szó hangsúlyozására, kiemelésére írhatjuk a szöveget dőlt betűvel. (**U**)

Kiemelés

A különböző táncok összefűzése olyan természetes jelenség, amelyre az Európán kívüli népek tánckultúrája is szolgáltat példákat. Mégis, a rendszeres szvitszerű összekapcsolás gyakorlata *csak az európai tánckultúrákban jutott az egész táncéletet meghatározó, egyetemes érvényre*, s ez a középkortól máig ható mintákkal szabályozta a társadalmi táncos szórakozások módját, tartalmát, keretét, mégpedig nemzeti, etnikai és regionális különbségekre való tekintet nélkül.

A szerzői kéziratok elkészítéséhez formai javaslatokat megfogalmazó *MLA Style Manual* azonban figyelmeztet arra, hogy a dőlt betűs kiemelés hamar hatástalanná válik, a tudományos munkákban érdemes kerülni ezt a megoldást (100). Itt azt tanácsoljuk, ha a kiemelést mégis szükségesnek tartjuk, csak ritkán éljünk ezzel az eszközzel.

Forrásleírás az évszámkiemelő módszerrel

A társadalomtudományok a források leírására általában olyan leírási formát alkalmaznak, ahol a művek kiadási évét – azok jelentőségére tekintettel – az adatsorból kiemelik, és a szerző nevét követően tüntetik fel. A jelen fejezetben az MLA formai szemléletének és tárolókra bontó módszerének megtartásával a fentiekben a szerző–címsorrendel leírt szinte valamennyi példát az évszámkiemelő leírási stílus szerint, de rövidített magyarázatokkal, megismételjük. (Hasonló e javaslat a *The Chicago Manual of Style* kötethez, amely mindkét leírási típusra kidolgozta megoldásait.) A 17. ábra szerint így a kiadás éve a szerző neve és a cím közé került, mindhárom adatot pont választja el. A tárolók leírása változatlan marad. A szövegközi hivatkozási formákat e szemléletnek megfelelően kissé változtatni kell, példáit szintén e fejezeten belül ismertetjük.

Könyvek

A kiadás éve a szerző nevét követi.

Könyv

Bartók Béla. 1924. *A magyar népzene*. Rózsavölgyi és Társa.
Martin, György. 1974. *Ungarische Volkstänze*. Corvina Kiadó.
Pesovár Ernő. 1997. *A magyar páros táncok*. Planétás Kiadó.
Royce, Anya Peterson. 1980. T*he Anthropology of Dance*. Indiana University Press.

A kiadás helye elhagyható. Ha megadjuk, a kiadó neve előtt tüntessük fel.

A kiadás helye

Benedek Elek. 1898. *A magyar nép múltja és jelene*. Budapest, Athenaeum Kiadó.

Régi kiadású könyveken rendszerint csak a kiadás helyét találjuk.

Régi kiadás

Arbeau, Thoinot. 1588. *Orchésographie*. Langres.
Feuillet, Raoul-Auger. 1700. *Choregraphie ou l'Art de Décrire la Dance*. Paris.

A könyvet kiadhatta maga a szerző. A szerzői kiadás tényét kiegészítő információként tüntethetünk fel.

Szerzői kiadás

Török Ferenc. 1896. *A székely gyermekvilág ezer év múltán.* Szerzői kiadás.

Több szerző nevét vesszővel választjuk el, az utolsó szerző nevét az *és* szóval kössük a szerzők sorához. A külföldi szerzők sorolásakor csak az első nevet írjuk vezetéknév–keresztnév sorrendben.

1 Szerző.

2 A kiadás éve.

3 Cím.

1. Tároló

4 A tároló neve (címe),

5 közreműködők,

6 kiadás (évfolyam),

7 szám,

8 kiadó,

9 lelőhely.

2. Tároló

4 A tároló neve (címe),

5 közreműködők,

6 kiadás (évfolyam),

7 szám,

8 kiadó,

9 a kiadás éve,

10 lelőhely.

17. ábra

Halmos István, Lányi Ágoston és Pesovár Ernő. 1988. *Vas megye tánc- és zenei hagyománya*. Szombathelyi Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ.

Laban, Rudolf és F. C. Lawrence. 1948. *Effort*. Macdonald and Evans Ltd.

Több szerző

A főcím és az alcím közé kettőspontot teszünk, az alcímet nagybetűvel kezdjük.

Főcím: Alcím

Bálint Sándor. 1938. *Népünk ünnepei: Az egyházi év néprajza*. Szent István Társulat.

A közreműködők és a verziók említése a címet követi.

Közreműködők

Arbeau, Thoinot. 1967. *Orchésographie*. Fordította Mary Stewart Evans, tánclejegyzés Mireille Backer és Julia Sutton, Dover Publications.

Csorba János. 2001. *Bár emlékezete maradjon meg…* Szerkesztette Sebő Ferenc, Magyar Könyvklub.

A szerkesztő neve a szerző helyén áll, szerepét a névtől vesszővel elválasztva tüntetjük fel.

Szerkesztett kötet

Gunda Béla, szerkesztő. 1943. *Emlékkönyv Kodály Zoltán hatvanadik születésnapjára*. Magyar Néprajzi Társaság.

Többkötetes műveknél a kötetek számát kiegészítő információként adjuk meg.

Többkötetes kiadvány

Petri Mór. 1901-1904. *Szilágy vármegye monographiája*. Szilágy Vármegye Közönsége. 6 kötet.

Többkötetes mű egy kötetének leírása:

Többkötetes mű egy kötete

Szentpál Mária. 1969. *Táncjelírás: Laban-kinetográfia*. 2. kötet, Népművelési Propaganda Iroda. Kinetográfiai melléklettel.

A többkötetes mű egy-egy kötete megjelenhet eltérő címmel.

Többkötetes mű – kötetenként eltérő cím

Hoppál Mihály, szerkesztő. 1990. *Népzene, néptánc, népi játék*. A szerkesztő munkatársa Niedermüller Péter és Tátrai Zsuzsa. *Magyar Néprajz*, főszerkesztő Dömötör Tekla, 6. kötet, Akadémiai Kiadó.

Egy könyv megjelenhet könyvsorozat részeként. A sorozatcím kiegészítő információ.

Könyvsorozat

Bolvári-Takács Gábor, Németh András és Perger Gábor, szerkesztők. 2018. *Táncművészet és intellektualitás: VI. Nemzetközi Tánctudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Egyetemen, 2017. november 17-18.*, Magyar Táncművészeti Egyetem. Táncművészet és tudomány 10.

Az alábbi kötetleírásban feltüntettük a kiadási verziót.

Kiadási változat

Barsi Ernő. 1983. *Daloló Rábaköz*. Második, bővített kiadás, Csornai Városi Tanács és a HNF Győr–Sopron megyei Bizottsága.

A köteteken szereplő egyenértékű információkat, például az egyenértékű címeket vagy több kiadó megnevezését a / (törtjel) választja el, egy-egy szóközzel a törtjel előtt és után.

Egyenértékűség

Fügedi János és Vavrinecz András, szerkesztők. 2013. *Régi magyar táncstílus: Az ugrós: Antológia / Old Hungarian Dance Style: The Ugrós: Anthology*. L'Harmattan Kiadó / MTA BTK Zenetudományi Intézet.

Ha a forrásról hiányzik adat (például a kiadás éve vagy a kiadó megnevezése), hiányára nem utalunk az *s. a.* vagy *s. l.* jelzettel, hanem csak azt az adatot közöljük, amely a kiadványon megtalálható.

Hiányzó adat

Bartalus István. *Magyar népdalok: Egyetemes gyűjtemény*. 3. kötet, Rózsavölgyi és Társa.

Gönczi Ferenc. 1914. *Göcsej s kapcsolatosan Hetes vidékének és népének összevontabb ismertetése*.

A leíráshoz szögletes zárójelben hozzá is adhatunk olyan adatot, amely a forráson nem szerepel, de ismerjük.

Hozzáadott adat

Bartók Béla és Kodály Zoltán. [1921.] *Népdalok*. Népies Irodalmi Társaság / Rózsavölgyi és Társa. Erdélyi magyarság.

Blum, Odette. 2011. *Margaret Morris Movement in Labanotation*. Átdolgozott kiadás, 2011. 2 CD-melléklet, [szerzői kiadás].

Ha egy kiadványon nem szerepel szerző vagy szerkesztő, a forrásleírást a címmel kezdjük.

Nincs szerző

Seprődi János válogatott zenei írásai és népzenei gyűjtése. 1974. Sajtó alá rendezte Benkő András és Almási István, Kriterion Könyvkiadó.

The Bournonville Heritage. 1990. Rekonstruálta Knud Arne Jürgensen, lejegyezte Ann Hutchinson Guest, közreműködött Marion Bastien, Dance Books.

Címmel kezdjük a konferencia-jegyzőkönyvek leírását.

Konferencia-jegyzőkönyv

Proceedings of the Twenty-sixth Biennial Conference of ICKL, held at the Suan Sunandha Rajabhat University, August 3-August 8, 2009. 2010. Szerkesztette Richard Allan Ploch, International Council of Kinetography Laban.

Szintén a címmel kezdjük a forrás leírását, ha szerzője olyan intézmény, amely egyben a kötet kiadója.

Intézményi szerző

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára. 1907. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal.

Ha egy könyvet online értünk el, tárolóként adjuk meg a közreadó honlap nevét, és tüntessük fel az internetcímet.

Könyv online

Kriza János. 2011. *Az álomlátó fiú: Székely népmesék*. Móra Könyvkiadó. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.oszk.hu/00200/00237/ 00237.htm.

Fontos kiegészítő információ lehet, hogy egy online elérhető könyv az eredeti nyomtatott változat szkennelt formája

Erdélyi János. 1851. *Magyar közmondások könyve*. Pest. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.oszk.hu/08800/08878/08878.pdf. Szkennelt.

Az e-könyvet a kötet kiadási verziójának tekintjük. Az alábbi első példa adatbázisból érhető el, a második önálló kiadvány.

E-könyv

Jókai Mór. 2012. *A cigánybáró*. *Papírontúl*, epub, www.papirontul.hu/e-konyv-adatbazis-1-0/.

József Attila. V*álogatott versek*. Mobi, Digi-Book Kiadó.

Cikkek, tanulmányok

Folyóiratban vagy szerkesztett kötetben megjelent tanulmányok első három adatát (szerző, évszám, cím) hasonlóképpen írjuk le, mint a könyvekét, de a címet idézőjelbe tesszük, és álló betűvel írjuk. A folyóirat a tanulmány tárolója.

Tanulmány folyóiratban

Kodály Zoltán. 1913. „Népköltészet és népzene: Pótlék a zobor-vidéki népszokásokhoz." *Ethnographia*, 24. évf., 6. szám, pp. 357-361.

Folyóirat megjelenhet évfolyamjelzet nélkül.

Folyóirat évfolyam-jelzet nélkül

Pesovár Ernő. 1960. „Verbuválás a reformkori Vas megyében." *Vasi Szemle*, 2. szám, pp. 59-72.

Szerkesztett kötetben megjelent tanulmány leírása.

Tanulmány szerkesztett kötetben

Körtvélyes Géza. 1958. „A balettesztétikai kutatás néhány problémája." *Tánctudományi Tanulmányok 1958*, szerkesztette Morvay Péter, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Bizottsága, pp. 31-37.

McNamara, Joann. 1999. „Dance in the Hermeneutic Circle." *Researching Dance: Evolving Modes of Enquiry*, szerkesztette Sondra Horton Fraleight és Penelope Hanstein, University of Pittsburgh Press, pp. 162-187.

Évkönyvek vagy évi rendszerességgel megjelenő kiadványok rendelkezhetnek évfolyamjelzettel.

Tanulmány évkönyvben

Hajnal Ignác. 1906. „Bácskai gyermekjátékok." *Néprajzi Értesítő*, 7. évf., pp. 56-68. *Néprajzi Múzeum*, neprajz.hu/neprajzi_ertesito/1906.PDF.

Hutchinson Guest, Ann. 1990. „Dance Notation." *Perspecta*, 26. évf., pp. 203-214. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/ 1567163.

Többkötetes szerkesztett műben megjelent tanulmány leírásakor adjuk meg a kötet számát is, amelyben a tanulmány megjelent.

Tanulmány többkötetes műben

Borbély Jolán. [1973.] „Lakócsa táncai." *Sokszínű hagyományunkból*, szerkesztette Lányi Ágoston és Olsvai Imre, 1. kötet, Népművelési Propaganda Iroda, pp. 13-73.

A kötetenként eltérő címmel közreadott, többkötetes kiadványból idézett tanulmány leeírása.

Martin György. 1990. „A néptáncok elemzése és rendszerezése." *Népzene, néptánc, népi játék*, szerkesztette Hoppál Mihály, pp. 189-194. *Magyar Néprajz*, főszerkesztő Dömötör Tekla, 6. kötet, Akadémiai Kiadó.

Napilapban megjelent cikk adatainak leírásakor tüntessük fel a kiadás pontos dátumát. A szerző–évszám-módszernél így az évszám kétszer jelenik meg

Cikk napilapban

Kaufman, Sarah. 2010. „Martha Graham Dance Company's Political Dance Project: Old Times Feel Like Ours." *The Washington Post*, 2010. június 11.

Maácz László. 1974. „Néptáncbemutatók Budapesten és Pécsett." *Magyar Nemzet*, 1974. december 28., p. 4.

Három vagy több szerző rövidítése.

Három vagy több szerző

Dóka Krisztina et al. 2014. „Az MTA BTK Zenetudományi Intézet Néptánc Archívuma." *Zenetudományi Dolgozatok 1978–2012: 35 éves jubileumi kötet*, szerkesztette Kiss Gábor, MTA BTK Zenetudományi Intézet, pp. 195-210.

Ha egy cikk vagy tanulmány közlésekor a szerző nevét nem tüntették fel, a leírást a címmel kezdjük, az évszám a címet követi.

Nincs szerző

„German Invitation Refused by Dancer." 1936. *New York Times*, 1936. március 13. *Library of Congress*, www.loc.gov/item/ihas.200154341/.

„Technical Report." 2012. *Proceedings of the Twenty-seventh Biennial ICKL Conference*, szerkesztette Marion Bastien, Fügedi János és Richard Allan Ploch, International Council of Kinetography Laban, pp. 18-27.

Egyes periodikákban az évfolyam- és számjelzet helyett a „kötet" és „füzet" megnevezéseket használták.

Kötet füzet

„Gyermekjátékok és versikék." 1872. Magyar Nyelvőr, 1. kötet, 4. füzet, pp. 183-188.

Amennyiben egy tanulmányt nem az első közlésének helyéről idézünk, megadhatjuk a korábbi publikálás adatait is.

Másodközlés

Könczei Csilla. 2007-2009. „Motívumépítkezési elvek a hétfalusi boricában." *Táncelméleti írások / Writings in Dance Theory 1987-2004*, szerző Könczei Csilla, EFES, pp. 15-34. Eredetileg megjelent: *Tánctudományi Tanulmányok 1988-1989*, szerkesztette Major Rita, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Tagozata, 1989, pp. 145-169.

Online kiadott cikkek és tanulmányok

Az online megjelenő folyóiratokban közölt források leírása megegyezik a fentiekkel. Az online folyóirat valójában egy honlap, a szerkesztettség fokától függően használnak évfolyam- és számjelzetet. Az alábbi első példában az azonos folyóiratszámban megjelent tanulmányokat csak szerzőjük neve és címe különbözteti meg, a második példa szerint a tanulmányok sorszámot is kaptak. Mindkét esetben a tanulmányok oldalszámai 1-től kezdődnek. A harmadik példa szerint egy folyóiratszámban az oldalak számozása folyamatos. A tanulmányok pontos lelőhelyét az internetcím mutatja meg.

Tanulmány online folyóiratban

Fekete Anikó. 2018. „A kreatív zene Magyarországon: Sáry László munkásságának előzményeiről, életpályájáról." *Parlando*, 5. szám, www.parlando.hu/2018/2018-5/Sary_Laszlo_Fekete_Aniko.pdf.

Heiland, Teresa L. 2016. „Special Issue: Pedagogy in Theory and Practice in Laban Studies." *Journal of Movement Arts Lit-*

eracy, 3. évf., 1. szám, 1. cikk, digitalcommons.lmu.edu/jmal/vol3/iss1/1.

Antonijević, Radovan. 2017. „Parental Influence on Students' Achievement: Findings from TIMSS 2003 in Serbia." *Open Journal for Anthropological Studies*, 1. évf., 1. szám, pp. 13-22, www.centerprode.com/ojas/ojas0101/coas.ojas. 0101.02013a.pdf.

Írások megjelenhetnek internetes tematikus oldalon vagy valamely szervezet honlapján. A mű tárolója a honlap, elnevezését dőlt betűvel írjuk. Az utolsó példában a közlés idejét nem adták meg.

Tanulmány honlapon

Bolvári-Takács Gábor, összeállító. 2017. „Beszámoló a Magyar Táncművészeti Egyetem NKFIH-kutatócsoportja második kutatási évének eredményeiről." *Hírlevelek*, 10. évf., 2. szám, mte.eu/sites/default/files/inline-files/TTKK%20H %C3%ADrlev%C3% A9l%202017-2.pdf.

Ebert, Robert. 1998. „Swing Time." *Great Movies*, 1998. február 15., www.rogerebert.com/reviews/great-movie-swing-time-1936.

Péter Márta. „Ösztönző ellentmondás: Zöld asztalok stációi I." *Tánckritika.hu*, www.tanckritika.hu/kategoriak/essze/783-peter-marta-osztonzo-ellentmondas.

Online megjelenő források helyét a változó internetcím helyett újabban DOI (Digital Object Identifier) mutatja meg.

DOI

Fügedi János. 2016. „A *Néptánc Tudástár* adatbázisainak rendszere." 1. közreadás, MTA BTK Zenetudományi Intézet. *Néptánc Tudástár*, doi:10.23714/nzntk.ntt.publ.l01775.

Lexikoncímszavak

Lexikoncímszavak leírását rendszerint magával a címszóval kezdjük, még akkor is, ha szerzőjük ismert.

Lexikon-címszó

„Csalogatás." 1977. Írta Pesovár Ernő. *Magyar néprajzi lexikon*, 1. kötet, Akadémiai Kiadó, p. 446. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.niif.hu/02100/02115/html/1-1195.html.

„Legényes." 2001. Írta Martin György. *Néptánc kislexikon*, szerkesztő Pálfy Gyula, második, átdolgozott kiadás, Planétás Kiadó, pp. 95-96.

A szerzővel rendelkező címszót természetesen leírhatjuk szerzője szerint is.

Martin György. „Legényes." 2001. *Néptánc kislexikon*, szerkesztette Pálfy Gyula, második, átdolgozott kiadás, Planétás Kiadó, pp. 95-96.

Jogszabályok

A szerző helyén a jogszabály kibocsátóját nevezzük meg, a jogszabály címét pedig dőlt betűvel írjuk.

Jogszabály

Magyarország Kormánya. 2012. *110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. Oktatási és kulturális közlöny*, 4. évf., 14. szám, pp. 2088-2300.

Disszertációk, szakdolgozatok

A nem publikált disszertáció önálló mű, kiadó nélkül.

Disszertáció

Varga Sándor. 2012. *Változások egy mezőségi falu XX. századi tánckultúrájában*. Eötvös Loránd Tudományegyetem, PhD-disszertáció.

Az alábbi példában az eredeti forrásnak megfelelően, cirill karakterekkel adtuk meg a szerzőt és a címet. Hozzáadott információként, szögletes zárójelbe téve, a szerző nevét átírtuk latin betűkre, a címet pedig lefordítottuk.

Карин, Весна [Karin, Vesna]. 2015. *Плесна пракса Динараца у Војводини* [A dinári népesség táncos gyakorlata a Vajdaságban]. Belgrade University of Arts, PhD-disszertáció.

A szakdolgozatot a disszertációk mintájára írjuk le.

Szakdolgozat

Szélpál Éva. 2014. *„Egy élet e tánc…": Végső Miklós táncoktatói tevékenysége*. Magyar Táncművészeti Főiskola, MA-szakdolgozat.

Kéziratok

Kézirat a szűk nyilvánosságnak szánt, nyomtatásban nem közreadott írás vagy lejegyzés, a címét idézőjelbe tesszük. A dokumentum kéziratjellege kiegészítő információ, amelyet a forrás leírását követően adunk meg, ponttal választva el az alapadatoktól.

Gönyei Sándor. 1951. „Beszámoló az 1951.11.03-04-én, a Népművészeti Intézet megbízásából, Bag Pest megyei községben végzett táncgyűjtő útról." MTA BTK Zenetudományi Intézet, Néptánc Archívum, Akt.106. Kézirat.

Kézirat

Az alábbi kézirat ugyan kiadásra szánt önálló mű, de címét továbbra is idézőjelbe tesszük. A szerzők neve ismert ugyan, azonban a kéziraton nem tüntették fel, ezért a neveket szögletes zárójelbe írtuk.

[Szentpál Olga és Rabinovszky Máriusz.] 1941. „A Szentpál Iskola mozgásművészeti rendszere." Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet, Táncarchívum, fond 32. Kézirat.

Kézirat szerző nélkül

A kis példányszámban készített, úgynevezett stencilezett kiadvány is kéziratnak számít.

Knust, Albrecht. 1931. „Vorschläge zur Notierung von Gruppenbewegungen mittels der Kinetographie Laban" [„Javaslat a csoportmozgások lejegyzésére Lábán-kinetográfiával"]. Stencilezett kézirat.

Stencil

Cím nélküli kéziratot tartalmuk leírásával azonosítunk. A címet nem írjuk dőlt betűvel, és idézőjelbe sem tesszük.

Kodály Zoltán. 1948. Jegyzet Thomas Mann Doktor Faustus című regényéről. Kodály Archívum. Kézirat.

Kézirat cím nélkül

Cím nélküli dokumentumok

Cím nélküli dokumentum a személyes levél, szerzője a feladó.

Knust, Albrecht. 1953. Levél Ann Hutchinsonnak. 1953. augusztus 10., Centre national de la danse, Lisa Ullmann Archívum, 7. dosszié. Gépirat, 5 oldal.

Levél

Publikált levelek leírását kiegészítjük a közreadás adataival.

Ullmann, Lisa. 1996. Invitation letter. 1959. március 28. *Conference Proceedings, 1959-1977*, összeállította Lucy Venable, International Council of Kinetography Laban, p. ix.

Cím nélkül dokumentum a blogon vagy egyéb internetes fórumon megjelenő komment. A cím helyett tartalmát írjuk le, szerzőjének a felhasználónevet tüntetjük fel.

bangobango. 2012. Komment a „Fölszállott a páva" fórumtémához. *Folkrádió*, 2012. május 21. 18:50, folkradio.hu/forum/tema/1230/folszallott_ a_pava.

Blog, komment

A színlapok, szórólapok, plakátok szerzővel sem rendelkeznek. A dokumentumot tartalma szerint írjuk le, feltüntetjük megjelenésének évszámát, ha ismert, a kiadóját, és a leírást kiegészítjük a forrás lelőhelyének adataival.

Az alábbi első címben a bábjáték címe önálló műcím, ezért dőlt betűvel írtuk.

Színlap

A csodálatos mandarin című bábjáték színlapja. 1969. Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet, Bábtár, l.sz. 4-9-C. *MaNDA*, mandadb.hu/tetel/270429/A_csodalatos_mandarin.

Szórólap

Szórólap a VDSZ Bartók Béla Táncegyüttes és a Szövetkezetek Jászsági Népi Együttese műsoráról. 1981. VDSZ Bartók Béla Táncegyüttes. *MaNDA*, mandadb.hu/tetel/565704/A_VDSZ_Bartok_Bela_Tancegyuttes_es_a_Szovetkezetek_Jaszsagi_Nepi_Egyuttese_musora.

Plakát

Michael Flatley Főnix Csarnokban tartandó táncműsorának plakátja. 2010. Kölcsey Központ. *MaNDA*, mandadb.hu/tetel/59216/Michael_Flatleys_lord_of_the_dance.

Egy kiadványban az Előszó, Bevezetés olyan írás, amelyek címe leíró jellegű. Az ilyen címet nem tesszük idézőjelbe.

Előszó

Fenyves Márk. 2016. Előszó. *A Tánc reformja a „mozdulatművészet vonzásában": Mozdulattudomány – Filozófia – Pszichológia – Pedagógia – Művészetelmélet*, szerkesztette Fenyves Márk, Orkesztika Alapítvány, pp. 9-12.

E-mailek

E-mail szerzője a feladó, címnek a tárgymezőt tekintjük.

E-mail

Editors of Journal of Movement Arts Literacy. 2018. „Journal of Movement Arts Literacy instructions for authors." Megkapta Fuchs Lívia, 2018. január 30.

E-mail mellékletének leírása:

E-mail melléklete

Bolvári-Takács Gábor. 2017. „MTE Tánctud Konf 2017 program 20171019." Word fájlmelléklet, „Tudományos konferencia programja TT által elfogadva", megkapta Lőrinc Katalin, Major Rita, Németh András, 2017. október 19.

Az interjú leírásakor megadjuk készítője nevét, az interjú évét, cím helyett a kérdezett személy nevét, majd a dokumentum keletkezésének pontos dátumát és elérhetőségének helyét.

Kürti László. 1982. Interjú Martin Györggyel. 1982. június 11., a felvételkészítő tulajdonában. Hangfelvétel.

Interjú

Egy interjú átirata a hangzó anyag lejegyzése.

Maácz László. 1961. Beszélgetés a boricatáncról. Adatközlő Csere János, MTA BTK Zenetudomány Intézet Néptánc Archívum, Akt.744. Interjúátirat.

Átirat

Az alábbi leírás nyomtatásban, címmel megjelent interjú adatait adja meg.

Szélpál-Bajtai Éva. 2014. „...mert az igazság ott volt mögötte." *Maácz*, szerkesztette Fügedi János és Szélpál-Bajtai Éva, L'Harmattan Kiadó / MTA BTK Zenetudományi Intézet, pp. 386-387. Interjú.

Publikált interjú

Műsorszórás keretében (rádióban, televízióban) leadott interjú leírásakor tüntessük fel a pontos dátumot és az adás idejét is.

Farkas Erika. 2017. „Román Sándor, az Experidance vezetője." *Arcvonások*, szerkesztette ifj. Tóth György, Kossuth Rádió, 2017. december 29., 14:05. *Médiaklikk*, www.mediaklikk.hu/cikk/2017/12/28/arcvonasok-roman-sandor-az-experidance-alapitoja-vezetoje/.

Interjú műsor szórásban

Élőszóban tartott, vagy mozgóképpel rögzített és elérhetővé tett tudományos előadás leírásakor adjuk meg elhangzása helyszínét és napját.

Sándor Ildikó. 2017. „Rekonstrukció és adaptáció: Énekes népi játékok a művészeti nevelésben." *Táncművészet és Intellektualitás: VI. Nemzetközi Tánctudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Egyetem*, 2017. november 17. Előadás.

Sipos János. 2017. „A karacsájok népzenéje." *Tudományos Fórum*, MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2017. február 23. *Videotorium*, mtabtk.videotorium.hu/hu/recordings/16852/sipos-janos-a-karacsajok-nepzeneje. Előadás.

Előadás

Egy előadáshoz készített prezentációt mint forrást az alábbiak szerint írunk le.

Prezentáció

Cziboly Ádám, Varga Attila, Danis Ildikó és Németh Szilvia. 2010. „Dice: Drama Improves Lisbon Key Competences in Education." *DICE Budapesti Konferencia*, Nemzeti Színház, 2018. december 10. *Drama Improves Lisbon Key Competences in Education*, www.dramanetwork.eu/file/DICE%20Budapest%207.ppt. PowerPoint prezentáció.

A tanórák keretében szerzett információra is hivatkozni kell. Szerzőként az oktató nevét adjuk meg, címként a tantárgy megnevezését, majd írjuk le az intézményt.

Tanóra

Lévai Péter. 2018-2019. „Csoportos tanítási gyakorlat 1." Magyar Táncművészeti Egyetem, tánctanárképzés, néptáncszakirány, 2018-2019-es tanév, 1. félév. Tantervi előadás.

Címen belüli műcím és idézőjel

A címeken belül megjelenő önálló művek címeit dőlt betűvel írjuk.

Cím a címben

Fuchs Lívia. 1986. „*A csodálatos mandarin* a magyar színpadokon (1956-1985)." *Színháztudományi Szemle*, 20. szám, pp. 73-110.

Lanszki Anita. 2016. „Intertextualitás Lars von Tiers *Táncos a sötétben* című filmjében." *Tánctudományi Közlemények*, 8. évf., 1. szám, pp. 71-84.

Önálló mű címében megjelenő másik önálló mű címét vagy folyóirat nevét álló betűre változtatjuk.

Bonyha Gábor. 1974. *Az értékek rendszere Thomas Mann* A kiválasztott *című regényében*. Akadémiai Kiadó. Modern Filológiai Füzetek 21.

Major Rita és Tóvay Nagy Péter, szerkesztők. 2017. *A* Nyugat *és a tánc: Szöveggyűjtemény a folyóirat tánctémájú cikkeiből (1908-1941)*. Magyar Táncművészeti Egyetem.

Idézőjelen belül kerüljük el az idézőjel ismétlését. Ha egy címben idézőjel jelenik meg, helyettesítsük lúdlábbal (» «) vagy félidézőjellel (’ ’).

Idézőjel idézőjelben

Balaci, Emanuela. 1967. „»Horele mari«: Analiză morfologică." *Revista de Etnografie şi Folclor*, 12. évf., 5. szám, pp. 365-373.

Farkas Lajos. 1895. „A 'kállai kettős'." *Ethnographia*, 6. évf., 4. szám, pp. 288-297.

Gentry, Eve. 1992. „The 'Original' Hanya Holm Company." *Choreography and Dance*, 2. évf., 2. szám, pp. 9-40.

Koreográfiák

A koreográfiai mű szerzője a koreográfus, önálló mű volta miatt címét dőlt betűvel írjuk. Az előadás idejének az ősbemutató dátumát adjuk meg.

Koreográfia

Milloss Aurél. 1942. *A csodálatos mandarin*. Zenéjét szerezte Bartók Béla, vezényelt Ferencsik János, előadta a Corpo di Ballo del Teatro alla Scala, Teatro alla Scala, 1942. október 12.

A koreográfiák előadásról előadásra változhatnak. Írásunkban annak az előadásnak közreműködőit, dátumát és helyszínét tüntessük fel a forrás leírásakor, amelyre hivatkozunk

Goda Gábor. 2019. *Cseppkánon – Hogy vagy, Herakleitosz?* Előadta az Artus – Goda Gábor Társulat és a Nemzeti Táncszínház, 2019. október 12., Művészetek Palotája, Fesztiválszínház.

Kiadott és kéziratos táncpartitúrák

Táncpartitúra megjelenhet önálló kötetként. A szerző (azaz a koreográfus) neve után álló évszám a kötet kiadási évét mutatja.

Táncpartitúra

Rábai Miklós. 1971. *Ecseri lakodalmas*. Lejegyezte Szentpál Mária, Népművelési Propaganda Iroda.

Ha a koreográfia készítésének idejét is jelezni kívánjuk, a szerző–évszám-módszer esetén azt a cím után tüntessük fel.

Tudor, Antony. 1993. *Soirée musicale*. 1938. Szerkesztette és lejegyezte Ann Hutchinson Guest, Gordon and Breach Science Publishers.

Táncpartitúra leírása több koreográfiát is közlő kötetben:

Humphrey, Doris. 1978. *Water Study*. 1928. Lejegyezte Odette Blum, munkatárs Lucy Venable. *Doris Humphrey: The Collected Works*, 1. kötet, Dance Notation Bureau, pp. 1-64.

Az archívumokban elhelyezett táncpartitúrák rendszerint kéziratok. A koreográfus nevét követő évszám a mű bemutatójának éve, a lejegyzés készítésének évszáma a lejegyző nevét követi.

Partitúra archívumban

Cunningham, Merce. 1953. *„Septet."* Lejegyezte Sandra Aberkalns, 2011, Dance Notation Bureau, Archives of Notated Theatrical Dances, Dance ID 857. Kézirat.

Az alábbi leírás szerint a Kurt Jooss által összeállított, ikozaéderre alapozott variáció készítésének idejét nem, csak lejegyzésének évét dokumentálták.

Jooss, Kurt. Variationen der A-Skala-Voluten. Lejegyezte Vera Maletić, 1961. *Collection d'Albrecht Knust de cinétogrammes*, Centre national de la danse Médiathèque, KNU_P_03A_10.mediatheque.cnd.fr/spip.php?page=cinetogrammes-knust. Kézirat.

Egy koreográfia (vagy bármely egyéb mű) adatleírását kezdhetjük valamely közreműködővel, például a lejegyzővel.

Közreműködő kiemelése

Rotman, Leslie, lejegyző. 1996. *Diversion of Angels*. A koreográfiát készítette Martha Graham, 1948, Dance Notation Bureau, Archives of Notated Theatrical Dances, Dance ID 203. LabanWriterrel készített kézirat.

A történelmi társastáncok szerzője általában nem ismert. Az alábbi példában a mű dátuma a tánc szöveges forrásának keltezésére utal.

Történelmi társastánc

Das Menuett. 1717. Gottfried Taubert leírása nyomán lejegyezte Gisela Reber, 1966, *Collection d'Albrecht Knust de cinétogrammes*, Centre national de la danse Médiathèque, KNU_P_05_08. Kézirat.

Az eredeti néptáncokat nem tekintjük szerzőhöz (koreográfushoz) köthető alkotásnak. A tánc neve leírás, nem kurziváljuk és nem tesszük idézőjelbe. A táncnevet követő évszám az előadás évét jelzi. Lejegyzésének leírásakor adjuk meg a lejegyző nevét és az archívumi azonosítót.

Néptánc-lejegyzés

Magyar csárdás. 1955. Előadta Berki László és Kiss Erzsébet, lejegyezte Lányi Ágoston, 1956, MTA BTK Zenetudományi Intézet Néptánc Archívum, Tit.1. Kézirat.

Néptáncközlésre hivatkozáskor három évszám is megjelenhet a forrásleírásban. A tánc nevét követő évszám a lejegyzés kiadásának évét mutatja, az előadók neve után megjelenő évszám a tánc előadásának idejét, a lejegyző neve utáni évszám a notáció készítésének évét jelzi.

Üvegcsárdás. 1983. Előadta Térmeg János és Csizmadia Józsefné Tóth Terézia, 1973, lejegyezte Lányi Ágoston, 1981. *A juhait kereső pásztor: Fejér megyei néptáncok*, írta Pesovár Ferenc, István Király Múzeum, pp. 240-242.

Néptánc-lejegyzés kiadványban

Archivált táncfelvételek

Az archívumban őrzött felvétel leírásakor az adatokat egészítsük ki a felvételi adatokkal és az archívumi azonosítóval.

Legényes. 1941. Előadta Mátyás István „Mundruc", gyűjtötte Molnár István, MTA BTK Zenetudományi Intézet Néptánc Archívum, Ft.8.1c. Filmfelvétel.

Táncfelvétel archívumban

Színművek, színházi előadások

A színművek leírása nem különbözik a könyvekétől. A színházi előadások adatait hasonlóan adjuk meg, mint a koreográfiákét, feltüntetve az előadás napját és helyszínét.

Ascher Tamás, rendező. 2019. *A fehér szalag*. Írta Michael Haneke, fordította Szeredás András, színpadra alkalmazta Enyedi Éva, 2019. október 11., Katona József Színház.

Színházi előadás

Zeneművek és koncertek

Zeneműveket rendszerint partitúrájuk megjelenésével írjuk le.

Erkel Ferenc. 2009. *Bánk bán*. Szerkesztette Dolinszky Miklós, kritikai kiadás, Rózsavölgyi és Társa. 3 kötet.

Zenemű partitúrája

A mű leírható első elhangzásának dátumával és helyével.

Erkel Ferenc. 1861. *Bánk bán*. Szövegét írta Egressy Benjámin, vezényelt Erkel Ferenc, Nemzeti Színház, Budapest, 1861. március 9.

Zenemű előadása

A koncertek nem önálló műalkotások, az eseményt csak leírjuk. A szerző–évszám-módszer miatt az évszám ismét kétszer jelenik meg.

Bartók Béla szerzői estje. 1921. Előadta Bartók Béla, Dohnányi Ernő és a Waldbauer vonósnégyes, Zeneakadémia, 1921. január 7.

Koncert

Kiállítások, képzőművészeti alkotások, tárgyak

A kiállítás leírását címével kezdjük, megadjuk a rendezés évét, majd az esemény többi adatát.

Kiállítás

Mozdulat: A magyar mozdulatművészet története és kapcsolatai 1902-1950 között. 2012. Kurátor Vincze Gabriella, közreműködött az Orkesztika Alapítvány Mozdulatművészeti Gyűjteménye, Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012. június 29. – szeptember 9.

Három a tánc! Magyarországi táncábrázolások 1686-1940. 2005. Kurátor Nagy Zoltán, Palóc Múzeum, Balassagyarmat, 2005. szeptember 16. – december 31.

A festmények és szobrok önálló művek. Leírásukat készítőjük nevével kezdjük, ezt követi a készítés éve, a művek címét dőlt betűvel írjuk.

Festmény, szobor

Izsó Miklós. 1864. *Táncoló paraszt II*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, leltári szám 3349. Terrakotta kisplasztika.

Jankó János. 1867. *A falu szépét táncra kérik*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, leltári szám 86.4 T. Olajfestmény, 91,9 x 126,6 cm.

Néprajzi tárgyak rendszerint nem rendelkeznek adott névvel. Kurziválás és idézőjel nélkül írjuk le, milyen tárgyról van szó, ha ismert, adjuk meg készítőjének nevét, valamint lelőhelyét.

Tárgy

Nagypál Miklós. 1906. Faragott pásztorbot. Néprajzi Múzeum, Budapest, NM 74179.

Folklóralkotások

A folklóralkotás leírását címével kezdjük. Ha ismert, adjuk meg közreműködőit (előadó, gyűjtő, lejegyző), valamint tárolója adatait.

Népdal

Kanásztánc. 2010. Előadta Ferencz Józsefné Balázs Mária, 1978, gyűjtötte Olsvai Imre és Katona Imre, lejegyezte Paksa Katalin. *Az ugrós táncok zenéje*, írta Paksa Katalin, MTA Zenetudományi Intézet / L'Harmattan Kiadó, p. 126.

Az alább leírt hangszeres felvételt archívumban tartják nyilván. Tárolója egy online adatbázis.

Zenekar játéka

Ardeleana. 1984. Előadta Kovács Tivadar, 1984. 08. 25., gyűjtötte Halmos Béla, MTA BTK Zenetudományi Intézet, ZTI_Mg_03642A11b. *Hungaricana*, zti.hungaricana.hu/hu/audio/9611/#record-99196.

Ha a forrás tárolója gyorsan változó tartalmú internetoldal (például a YouTube), a letöltés napja fontos kiegészítő információ lehet. A felvételt a közzétevő nevezte el, ezért a címet idézőjelbe tettük, a címet a közreadás éve követi.

Népzenei gyűjtés

„Kalotaszeg – Nonika Miklós brácsázik." 2011. Előadta Fodor Sámuel „Neti" hegedű, Nonika Miklós „Hitler" brácsa, Mohácsy Albert cselló, 1991. április 5., gyűjtötte Salamon Beáta, Mohácsy Albert és Erdélyi Klára, Egeres. *YouTube*, közzétette Salamon Beáta, 2011. március 23., www.youtube.com/watch?v=Vxr_NyUw18E. Letöltve 2018. szeptember 9.

A népi játék szintén a folklór része. Mindkét alább leírt forrást nyomtatásban adták közre, az első elektronikusan, *pdf* formában is elérhető.

Népi játék

Váras játék. 2000. *Magyar gyermekjáték gyűjtemény*, szerkesztette Kiss Áron, 1891, Holnap Kiadó, p. 365. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.oszk.hu/10800/10818/10818.pdf. Reprint.

Várkörjárás. 1951. *Gyermekjátékok*, sajtó alá rendezte Kerényi György, pp. 746-750. *Magyar Népzene Tára*, 1. kötet, Akadémia Kiadó.

Filmek, tv-sorozatok

A filmek leírását kezdjük címükkel, a közreműködők közül pedig csak azokat említsük, akikre szövegünkben utalunk.

Film

All That Jazz. 1979. Rendezte Robert Louis Fosse, Columbia Pictures / Twentieth Century Fox.

Follow the Fleet. 1936. Rendezte Mark Sandrich, előadta Fred Astaire, Ginger Rogers és Randolph Scott, RKO.

Kutatásunk témája szerint a film forrásleírásakor kiemelhetjük valamely közreműködőjét, a főszereplőket, vagy a rendezőt.

Astaire, Fred és Ginger Rogers, főszereplők. 1936. *Follow the Fleet.* Rendezte Mark Sandrich, RKO.

Fosse, Robert Louis, rendező. 1979. *All That Jazz.* Columbia Pictures / Twentieth Century Fox.

A tv-sorozat leírása hasonló a filméhez, de kiegészítő információként adjuk meg a részek vagy évadok számát is.

Sorozat

Magyarországi néptáncok. 1975. Rendezte Lengyelfi Miklós, fényképezte Szabados Tamás, tudományos tanácsadók Martin György, Pesovár Ernő és Pesovár Ferenc, Magyar Televízió. 14 rész.

Dance Academy. 2010-2013. Werner Film Productions / Australian Broadcasting Corporation / ZDF. 3 évad.

A *Magyarországi néptáncok* sorozat alább leírt részének első tárolója maga a sorozat, második tárolója egy honlap, ahol online meg is tekinthető. A tárolók neveit dőlt betűvel írtuk.

Sorozat epizódja

„Nyírségi táncok." 1975. Előadta Nyeste András, Adami István és felesége, Smilek József és felesége, a Polgári paraszt együttes és a Tiszavasvári Cigányzenekar, 1974. *Magyarországi néptáncok*, 7. rész, Magyar Televízió. *NAVA*, nava.hu/id/970748.

Több évadból álló sorozat epizódjának leírásakor tüntessük fel az évadot is, valamint a sugárzás napját.

„Week Zero." 2010. *Dance Academy*, 1. évad, 2. epizód, TV Tonight, 2010. június 1.

Mozgókép- és hangzó kiadványok

Az alábbi koreográfia több koreográfiát tartalmazó DVD-n jelent meg. A koreográfia és a DVD címét is dőlt betűvel írjuk, mert a koreográfia önálló mű, a DVD önálló kiadvány.

Koreográfia DVD-n

Balanchine, George. 2014. *Orpheus*. Előadta a New York City Ballet, élő közvetítés, 1960. március 10. *Balanchine: New York City Ballet in Montreal*, 1. lemez, Video Artists International. NTSC DVD.

Táncmű megjelent CD-ROM-on. A saját programmal működő CD-ROM elavult formátum, a mai operációs rendszereken valószínűleg már nem futtatható.

Táncmű CD-ROM-on

Forsythe, William. 2003. *Improvisation Technologies: A Tool for the Analytical Dance Eye*. Hatje Cantz Verlag. CD-ROM.

Zeneműveket, operákat leggyakrabban CD-n adnak ki, de megjelenhetnek DVD-n is. A formával, számmal és fekvéssel jelölt zeneművek címét nem kurziváljuk.

Zenemű CD-n, BD-n

Bach, Johann Sebastian. 1985. Mass in B-minor. Vezényelt John Eliot Gardiner, előadta a Monteverdi Choir és az English Baroque Soloists, Archiv Produktion. 2 CD.

Wagner, Richard. 2015. *Der Ring des Nibelungen*. Vezényelt Georg Solti, előadták a Bécsi Filharmonikusok, 1958-1965, Decca Records. Blue-ray audió.

A DVD-n kiadott koncert címe csak leíró, nem szerzői adat, tehát szintén nem írjuk dőlt betűvel.

Koncert DVD-n

New Year's Concert Vienna 1987. 1998. Vezényelt Herbert von Karajan, előadták a Bécsi Filharmonikusok, Sony Pictures Classic. PAL DVD.

Az alábbi, DVD-n kiadott operafilmet a filmeknél mutatott példa szerint írtuk le. A cím után megjelenő évszám a kiadás évét jelzi.

Film DVD-n

La Traviata. 1995 / 2007. Rendezte Franco Zeffirelli, zenéjét szerezte Giuseppe Verdi, vezényelt James Levine, előadta Teresa Stratas, Placido Domingo, Cornel Macneil és a Metropolitan Opera Orchestra and Chorus, Accents Film BV / RAI Radio-televisione Italia, 1982. Deutsche Grammophone. NTSC DVD.

Az alábbi hangfelvétel egy könyv kétcédés mellékletének első lemezén jelent meg. A hangfelvétel tárolója a könyvkiadvány.

CD mint könyv-melléklet

Bradford, Hugh. 2011. *Music for Movement*. Előadta Chien-Hui Wong. *Margaret Morris Movement in Labanotation*, írta Odette Blum, átdolgozott kiadás, 1. lemez. CD.

Adatbázisjelleggel programozott CD-ROM-on jelent meg a *Pátria* lemezsorozat.

Népzenei CD-ROM

Sebő Ferenc, szerkesztő. 2001. *Pátria*. Restaurálta Molnár Tibor, közlésre előkészítette Pálóczy Krisztina és Pávai István, Fonó. 3 CD-ROM.

A hangzó kiadványok sorába tartoznak a hangoskönyvek. Hangoskönyv jellegét kiegészítő információként tüntetjük fel.

Hangoskönyv

Bartis Attila. 2007. *Nyugalom*. Előadta Fekete Ernő, Kossuth Kiadó / Mojzer Kiadó. Hangoskönyv, Mp3 CD.

Tamási Áron. 1985. *Ábel a rengetegben*. Felolvasta Joó László, MVGYOSZ. *Magyar Elektronikus Könyvtár*, mek.oszk.hu/02900/02965/mp3/. Hangoskönyv.

Képek, ábrák, táblázatok

E forrástípusba soroljuk a képi illusztrációkat, mint amilyenek például a rajzok, fotók, ábrák, térképek. Leírásukra éppen úgy alkalmazhatjuk az MLA-sablont, mint a szöveges vagy mozgóképi forrásokra.

Az alábbi példa egy történeti táncábrázolást ír le. Kiegészítő információként megadhatjuk a kép jellegét és tulajdonságait.

Kép kiadványban

Nypoort, Justus van der. 1697. Varano. *Ertz-Hertzogliche Handgriffe des Zirckels und Linials*, írta Anton Ernst Burckhard von Birckenstein, Augsburg, Jakob Koppmayer, 98. Rézmetszet, 11 x 9,6 cm.

Ha egy képnek, mint például egy archívumban tárolt fotóknak, nincs címe, írjuk le tárgyát, majd adjuk meg közreműködőit, végül tárolóját és lelőhelyét.

Fotó

Seprűtánc. 1955. Táncolt Ordinánc Mihály, 1955. június 26., a felvételt készítette Timár Sándor, BTK Zenetudományi Intézet, Táncfotótár, Tf.91. Fotó.

Az alább leírt térképet a *Sulinet Tudásbázis* művészeti tananyagcsoportjában adták közre. A térkép adatleírását a honlapon található névvel kezdjük, a készítés idejét és szerkesztőit a honlap nem tüntette fel, az adatokat hozzáadott információként jelöltük.

Térkép

„A bemutatásra kerülő csárdás táncok vidéke." [2003.] *A magyar néptánc típusai*, [szerkesztette Fügedi János és Farkas Zoltán]. *Sulinet*, cms.sulinet.hu/get/d/e5d851d2-0417-4acc-afef-c272326f5458/1/4/b/Large/terk_09_0_csardas_alt_wnagy.jpg. Térkép.

Forrásként használhatunk már közreadott táblázatot. Az idézett táblázat oldalak közé fűzve (oldalszámjelzet nélkül) jelent meg.

Táblázat

Szentpál Olga. Motívumsortípus-táblázat. „Arbeau francia gaillarde-jainak formai elemzése," írta Szentpál Olga. *Tánctudományi Tanulmányok 1963-1964*, szerkesztette Dienes Gedeon, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Bizottsága, 1964, pp. 79-148.

Adatbázisok

A kutatómunka során adatokat találhatunk online adatbázisokban. Egy adatbázis önálló mű, úgy írjuk le, mint bármely más online publikációt.

Ignácz Ádám, szerkesztő. 2015. *A magyar populáris zene sajtóbibliográfiája*. Programozta Kemecsei Zsolt, MTA BTK Zenetudományi Intézet, db.zti.hu/mza_pop/pop_Kereses.asp. Adatbázis.

Adatbázis

A szerző vagy szerkesztő nélkül közreadott adatbázis leírását címével kezdjük. Az alább leírt forrás nem közölt kiadási évszámot.

DNB Notated Theatrical Dances Catalog. Dance Notation Bureau, www.dancenotation.org/catalog/.

Az alábbi összetett leírás egy adatbázisban megtalált táncszó forrásleírását mutatja be. A táncszót eredetileg egy szerkesztett kötetben adták közre.

Táncszó. 1872. *Elegyes gyűjtések Magyarország és Erdély különböző részeiről*, szerkesztette Arany László és Gyulai Pál, Athenaeum Kiadó, p. 323. *Táncszók*, összeállította Máté Zsuzsanna és Pálfy Gyula, programozta Kemecsei Zsolt, MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2016, doi: 10.23714/nzntk.ntt.tancszo.hu.

Adatbázis-rekord

Szoftverek

Munkánk során hivatkozhatunk szoftverekre. Leírásukat rendszerint nevükkel kezdjük.

DanceForms. Version 2.0 for Windows, Credo Interactive, www.charactermotion.com/df-download.html.

Labanatórium. 2000-2005. Fejlesztette Misi Gábor, www.labanatory.com/hun/software. html.

Szoftver

A forrásjegyzék összeállítása az évszám kiemelésekor

A forráslistát az évszámkiemelő módszer használatakor is először a szerzők vezetékneve szerint rendezzük. Ha ugyanazon szerzőtől több művet idézünk, a műveket megjelenésük évének növekvő sorrendjében tüntetjük fel.

Martin György. 1974. *A magyar nép táncai*. Corvina Kiadó.

———. 1979. *A magyar körtánc és európai rokonsága*. Akadémiai Kiadó.

———, szerkesztő. 1995. *Magyar néptánchagyományok*. Második kiadás, Planétás Kiadó.

Martin György és Takács András. 1981. *Mátyusföldi népi táncok*. Madách Könyv- és Lapkiadó.

Forrás-jegyzék

Ha ugyanazon szerző több olyan művére hivatkozunk, amelyek azonos évben jelentek meg, az évszám után megkülönböztető betűjelzeteket helyezünk el.

Művek azonos évben

Pesovár Ernő. 1980a. „A körverbunkok szerkezeti felépítése." *Magyar néptánchagyományok*, szerkesztette Lelkes Lajos, Zeneműkiadó, pp. 253-264.

———. 1980b. „Verbunktáncaink szerkezeti sajátosságai." *Népi kultúra – Népi társadalom XI-XII*, szerkesztette Ortutay Gyula, Akadémiai Kiadó, pp. 451-467.

———. 1980c. „The Structural Characteristic Features of the Hungarian Recruiting Dances." *Acta Ethnographica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 29. évf., 1-2. szám, pp. 75-89.

A forráslistában használható kereszthivatkozás módszere az évszám kiemelésekor is megegyezik a szerző–cím szerint összeállított listákban alkalmazottal, így erre itt nem adunk példát.

A szövegközi hivatkozás az évszám kiemelésekor

A hivatkozások itt javasolt rendszere lényegében megegyezik „A szövegközi hivatkozások példái" fejezetben bemutatott egyszerű és az olvashatóságot segítő rendszerrel. Az alábbiakban csak azokat a példákat ismételjük meg, amelyekben az évszám kiemelése miatt a hivatkozásokat eltérően kell leírni. A különbség abban áll, hogy olyan esetekben, amikor az egyértelmű forrásazonosítás érdekében a szerző–cím-módszernél meg kellett adni a mű címét, itt a cím helyett a kiadás évét tüntetjük fel. Előnye e megoldásnak, hogy rövidebb, mintha a címet kellene kiírni, hátránya viszont, hogy az évszám valójában csak egy kód, nem ad közvetlen utalást az idézett műre.

Az alábbi példa ugyanazon szerző két művére hivatkozik. A hivatkozást tartalmazó mondat említi a szerző nevét, így a forrásokat a mondat végén csak a zárójelbe tett évszámok azonosítják. Az oldalszámot az évszámtól vessző választja el, a két hivatkozás közé pontosvesszőt teszünk. (**B**)

Hivatkozás több műre

A magyar nyelvterület nyugati és déli részén ismert ugrósokat a 20. században már csak rituális, bemutató szerepben táncolták. Legfontosabb formai jellegzetességük a polimorfia, vagyis férfi, női, vegyes, szóló, páros, négyes, illetve csoportos lánctánc formában is előfordulhattak. Martin György szerint ugrós táncaink egy délkelet-európai tánccsalád nyugati ágát képviselték (1979, 493; 1982, 402).

Irodalom

Martin György. 1979. „Tánc." *A magyar folklór*, szerkesztette Ortutay Gyula, Tankönyvkiadó, pp. 477-540.

———. 1982. „Ugrós." *Magyar néprajzi lexikon*, szerkesztette Ortutay Gyula, Akadémiai Kiadó, p. 402.

A szövegközi hivatkozások formai elvárásai közé tartozik, hogy mikor és milyen írásjeleket (vesszőt vagy pontosvesszőt) használunk az egyes elemek között. Az MLA általános szabálya, hogy a hivatkozások sorolásakor az egyes hivatkozásokat pontosvessző választja el (a fentiek szerint: 1979, 493; 1982, 402). Egy-egy hivatkozáson belül szöveg és szám (például a szerző neve és az évszám) közé nem, de két szám (például évszám és oldalszám) közé vesszőt teszünk – lásd az alábbi példát.

A példa két gondolatot idéz ugyanazon szerző két különböző művéből, de a szerző nevét nem említi. A forrás megadásakor ezért fel kell tüntetni a szerző nevét, a két forrás megkülönböztetésére az idézett művek évszámát, majd természetesen az oldalszámot. (**E**)

Egy szerző több mű

Az Egyesült Államokban a 19. század második felében több mint 600 különböző, többnyire vallási alapon létrejött kommuna létezett, amelyekben, mintegy 100 000 ember élt és dolgozott (Skiera 2004, 14). […]

Az életreform retorikájának szuggesztív képei között ott találhatók az életre leselkedő, egyre nagyobb veszélyekről szóló apokaliptikus látomások, továbbá a természeti környezet megmentésének vágya is (Skiera 2003, 77-80).

Irodalom

Skiera, Ehrenhard. 2003. *Reformpädagogik in Geschichte und Gegenwart: Eine kritische Einführung*. Oldenbourg Verlag.

———. 2004. „Az életreform mozgalmak és a reformpedagógia kapcsolata." *Életreform és reformpedagógia: Nemzetközi törekvések magyar pedagógiai recepciója*, szerkesztette Németh András, Mikonya György és Ehrenhard Skiera, Gondolat Kiadó, pp. 12-23.

Ha olyan gondolatot idézünk, amely szerző nélküli tanulmányban jelent meg és szövegünkben nem említjük a tanulmány címét, a forrás visszakereshetősége érdekében a címet a szerző–évszám-módszer alkalmazásakor is fel kell tüntetnünk. Ha a cím hosszú, szövegét rövidíthetjük.

Szerző nélküli forrás hivatkozása

Az európai kutatók által követett elemző szemlélet első összefoglalása szerint a tánc egy impulzus eredményeként létrejött „eleme" lehet egyszerű (monokinetikus) vagy összetett (polikinetikus); példák híját azonban a megállapítás tartalma nem értelmezhető („Foundations for the Analysis ..." 127).

Irodalom

„Foundations for the Analysis of the Structure and Form of Folk Dance: A Syllabus." 1974. *Yearbook of the International Folk Music Council*, 6. évf., pp. 115-135.

Következő példánkban a szöveg említi a hivatkozott mű szerzőjét és évszámát is. Mondatvégi zárójeles hivatkozásazonosításra nincs szükség, a művet a forrásjegyzékben akkor is megtaláljuk ha a hivatkozott szerzőtől több művet is idéztünk. (**F**)

Mások, mint az egyiptológus családból származó Irene Lexova – aki 1935-ben jelentette meg az *Ancient Egyptian Dances* című könyvet –, vagy a magyarok közül Szentpál Olga számára a történelmi táncok kutatásánál a történelmi hűség került előtérbe.

Irodalom

Lexova, Irene. 1935. *Ancient Egyptian Dances*. Oriental Institute.

A társadalomtudományokban a szerző–évszám-módszert alkalmazó forrásleírás egyik legelterjedtebb formája az American Psychological Association által kidolgozott, úgynevezett APA-stílus (*Publication Manual of the American Psychological Association*). Az APA ugyancsak kerüli az olvasást megakasztó lábjegyzetelős forrásmegadást, de akkor is megkívánja a szerző és az évszám feltüntetését, ha arra szövegünk egyébként egyértelműen utal.

Azt javasoljuk, írásainkban érdemes mindig valamely jól kidolgozott, nemzetközileg elfogadott, tudománykörnyezetünkben alkalmazott hivatkozási rendszert használni.

A betűjelzettel hivatkozott idézetek mutatója

„A szövegközi hivatkozások példái", „A szöveggel kapcsolatos egyéb javaslatok", valamint a „Forrásleírás az évszámkiemelő módszerrel" fejezetekben az alábbi helyekről származó példákat használtuk fel:

A – Varga, „A táncos vendéglátás..." 288.
B – Karácsony 14.
C – Beke 11.
D – Németh, „'Karalábé' apostolok..." 15.
E – Németh, „Életreform-törekvések..." 20, 30.
F – Vincze 125.
G – Boreczky 58.
H – Boreczky 59.
I – Riggs Leyva és Williams 162.
J – Martin és Pesovár 162.
K – Lőrinc 195.
L – Varga, „A táncos vendéglátás..." 287.
M – Tészabó 98.
N – Tészabó 114.
O – Németh, „Életreform-törekvések..." 31.
P – Riggs Leyva és Williams 164.
R – Bauer-Benke 170.
S – Varga, „Tánckutatás..." 31.
T – Dertre 91-92.
U – Martin 200.

Felhasznált források

A magyar helyesírás szabályai. 12. kiadás, MTA Nyelvtudományi Intézet, 2015. *helyesírás.mta.hu*, helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/akh12.

Ask the MLA. *The MLA Style Center*, style.mla.org/category/ask-the-mla/.

Bauer-Benke József. *Népi hangszereink történeti-néprajzi vizsgálata*. 2011. Eötvös Loránd Tudományegyetem, PhD-disszertáció.

Beke László. „Művészet-e a mozdulatművészet? Művelődéstörténeti szerepek." Beke et al., pp. 7-14.

Beke László, Németh András és Vincze Gabriella, szerkesztők. *Mozdulat: A magyar mozdulatművészet a korabeli társadalom és művészet tükrében*. Gondolat Kiadó, 2013.

Boreczky Ágnes. „Más művészet – új közönség: A mozdulatművészet és a korabeli társadalom." Beke et al., pp. 52-83.

Detre Katalin. „Testkultúra, életreform, egészség, szépség, szabadidő." Beke et al., pp. 84-96.

Fügedi János és Kukár Barnabás Manó, szerkesztők. *Bibliográfia*. Programozta Kemecsei Zsolt, MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2016. *Néptánc Tudástár*, db.zti.hu/neptanc_tudastar/bibliografia.asp. Adatbázis.

Karácsony Zoltán. „A kanásztánc–ugrós stílus fogalmának kialakulása." *Régi magyar táncstílus: Az ugrós: Antológia*, szerkesztette Fügedi János és Vavrinecz András, L'Harmattan Kiadó / MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2013, pp. 13-16.

Lőrinc Katalin. "Szellemi nyitottság mint a táncalkotói kreativitás feltétele az oktatás felelősségének aspektusából." *Táncművészet és intellektualitás: VI. Nemzetközi Tánctudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Egyetemen, 2017. november 17-18*, szerkesztette Bolvári-Takács Gábor, Németh András és Perger Gábor, Magyar Táncművészeti Egyetem, 2018, 195-199.

Magyar Tudományos Művek Tára. MTA Könyvtár és Információs Központ, www.mtmt.hu/mtmt-2.

Martin György. „A tánccíklus: A néptánc legnagyobb formai egysége." *Magyar Zene*, 19. évf., 2. szám, 1978, pp. 197-217.

Martin György és Pesovár Ernő. „A magyar néptánc szerkezeti elemzése: Módszertani vázlat." *Tánctudományi Tanulmányok 1959–1960*, szerkesztette Dienes Gedeon és Morvay Péter, Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Bizottsága, 1960, pp. 211-248.

MLA Handbook. Nyolcadik kiadás, Modern Language Association of America, 2016.

MLA Style Manual and Guide to Scholarly Publishing. Harmadik kiadás, Modern Language Association of America, 2008.

Németh András. „Életreform-törekvések és táncpedagógiai reformok a 20. század első felében." Beke et al., pp. 15-51.

———. „'Karalábé' apostolok, művészprófféták, táncos papnők: Fejezetek az életreform és a modern táncművészet kapcsolatának 'titkos' történetéből." *Táncművészet és intellektualitás*, szerkesztette Bolvári-Takács Gábor et al., Magyar Táncművészeti Egyetem, 2018, pp. 13-22.

Publication Manual of the American Psychological Association. Hatodik kiadás, American Psychological Association, 2010.

Riggs Leyva, Rachael és Valarie Williams. „Staging Repertory from Score: Bridging Kinesthetic, Historical, and Cultural Distances." *Proceedings of the Twenty-Ninth Biennial ICKL Conference*, szerkesztette Marion Bastien és Fügedi János, International Council of Kinetography Laban, 2016, pp. 162-168.

Tészabó Júlia. „Mozdulatművészet és tánc a baba- és bábművészetben." Beke et al., pp. 97-122.

The Chicago Manual of Style. Tizenhatodik kiadás, The University of Chicago Press, 2010.

Varga Sándor. „Tánckutatás és tánckultúra Hosszúhetényben." *Régi tánckultúra egy baranyai faluban*, írta Fügedi János és Varga Sándor, L'Harmattan Kiadó / MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2014, pp. 13-130.

———. „A táncos vendéglátás szokásai az erdélyi Mezőségen." *Ethnographia*, 128. évf., 2. szám, 2017, pp. 287-301.

Vincze Gabriella. „Kelet a magyar mozdulatművészetben." Beke et al., pp. 123-141.

Konzultált források

Gyurgyák János. *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*. Második, átdolgozott kiadás, Osiris Kiadó, 2005. Osiris kézikönyvek.

Hacker, Diana és Nancy Sommers. *A Pocket Style Manual: 2016 MLA Update*. Hetedik kiadás, Bedford/St. Martin's Press, 2016.

Rabinowitz, Harold és Suzanne Vogel. *The Manual of Scientific Style: A Guide for Authors, Editors, and Researchers*. Első kiadás, Elsevier Inc. / Academic Press, 2009.

Tárgymutató

adat
  hiányzó 17, 69
  hozzáadott 18, 69
adatbázis 49, 87
adatbázisrekord 49, 87
BD
  zenemű BD-n 85
bevezetés 30, 76
blog 29, 75
CD
  CD mint könyvmelléklet 47, 85
  zenemű CD-n 46, 85
CD-ROM
  táncmű CD-ROM-on 46, 84
  népzene CD-ROM-on 47, 85
cikk napilapban 23, 71
cím
  cím a címben 34, 78
  főcím-alcím 14, 68
disszertáció 27, 74
DOI 26, 73
DVD
  film DVD-n 47, 85
  koncert DVD-n 46, 85
  koreográfia DVD-n 46, 84
  zenemű DVD-n 85
egyenértékűség 16, 69
előadás
  színházi előadás 40, 81
  tanórai előadás 33, 78
  tudományos előadás 31, 77
  zenemű előadása 40, 81
előszó 30, 76
email 30, 76
  email melléklete 30, 76
epizód *lásd* tv-sorozat
film 44, 83
festmény 41, 82
forrásjegyzék 50, 87
fotó 48, 86
füzet 24, 72
gyermekjáték *lásd* népi játék
hangoskönyv *lásd* könyv
hiányzó adat *lásd* adat
hivatkozás
  kereszthivatkozás 51
  szövegközi hivatkozás 57
hozzáadott adat *lásd* adat
idézet
  hosszú idézet 59
  idézet több oldalról 60
  idézet több szerzőtől 60
  idézetből kihagyás 64
  internetes platformról 61
  kép idézése 63
  mozgóképe idézése 62
  rövid idézet 58
  tánclejegyzés idézése 62
  zenei lejegyzés idézése 62
idézőjel
  idézőjel idézőjelen belül 34, 64, 78
illusztráció 48, 65
interjú 31, 77
  átirat 31, 77
  műsorszórásban 31, 77
  publikált interjú 31, 77
irodalomjegyzék *lásd* forrás-jegyzék
jogszabály 26, 74
kép 48, 86
kereszthivatkozás *lásd* hivat-kozás
kézirat 27, 75

kézirat cím nélkül 29, 75
kézirat szerző nélkül 28, 75
kiállítás 41, 82
kiemelés 65
komment 29, 75
koncert 41, 81
konferencia-jegyzőkönyv 18, 69
koreográfia 35, 79
könyv 12, 66
e-könyv 19, 70
hangoskönyv 47, 85
kiadás helye 13, 66
kiadási változat 16, 68
könyvsorozat 16, 68
online kiadás 18, 70
régi kiadás 13, 66
szerkesztett kötet 15, 68
szerzői kiadás 13, 66
több kötet *lásd* többkötetes mű
közreműködő 14, 68
közreműködő kiemelése 36, 39, 80
levél 29, 75
lexikoncímszó 26, 73
lista *lásd* szöveglista
másodközlés 24, 72
népdal *lásd* népzenei gyűjtés
népi játék 42, 83
néptánclejegyzés 39, 79, 81
népzenei gyűjtés
népdal 42, 82
zenekar játéka 42, 82-83
partitúra
partitúra archívumban 38, 79
táncpartitúra 36, 79
zenei partitúra 40, 81
plakát 30, 76
prezentáció 33, 78
sorozat *lásd* tv-sorozat
stencil 28, 75
szaggatott beszéd jelzése 64
szakdolgozat 27, 74
szerkesztett kötet *lásd* könyv
szerző
intézményi szerző 18, 70
nincs szerző 18, 24, 56, 69, 72, 90
több szerző 13, 24, 71
színházi előadás *lásd* előadás
színlap 30, 76
színmű 40, 81
szobor 41, 82
szoftver 49, 87
szórólap 30, 76
szöveglista 65
táblázat 48, 65, 86
táncfelvétel 40, 81
tánclejegyzés *lásd* néptánclejegyzés
táncpartitúra *lásd* paritúra
tanóra *lásd* előadás
tanulmány
évkönyvben 22, 71
folyóiratban 20, 70
honlapon 25, 73
online folyóiratban 25, 72
szerkesztett kötetben 22, 70
többkötetes műben 22, 71
tárgy 41-42, 82
térkép 48, 86
többkötetes mű 15, 68
kötetenként eltérő cím 16, 68
többkötetes mű egy kötete 16, 68
történelmi társastánc 39, 80
tv-sorozat 44, 84
zenekar játéka *lásd* népzenei gyűjtés
zenemű előadása *lásd* előadás
zenemű partitúrája *lásd* partitúra